Így kell ezt! — mutatja a tanárnő

Itt most éppen a fiúk kezdik a láblendítést

meg jóval előbb Giba Lászlóné igazgató.

A hetedikes lányok folytatják a láblendítéseket. Varga Móni két évig szertornászott, Vajda Erika októbertől karateedzésre jár, Ignéczi Barbara még a tervezgetés idejét éli. Szertorna, aerobic? Mindenesetre most óriásit sóhajt:

— Hú, de nehéz volt! Úgy húzódott a hasunk...

— Pedig ez viszi le a pocakot — súgja valaki, ám a lányok ezt már nem hallják. Még nincs ilyen gondjuk, és különben is sietnek a Kardiológiai Intézet Szívbuszának zsúrpudingjára.

Rozscipó, búzakorpa, baromfivirsli, gyorsfagyasztott málna, óvári sajt, rostos szamócanektár, búzacsíra és pudingok. Nem mind kalóriaszegény, de egészségesek, s még a nassolni való édességek sem hizlalók. A videofilmről halljuk is a megszívlelendő intelmet:

— Délelőttre essen a fő étkezés, hisz akkor kell szervezetünknek a legtöbb energia. Fontos a reggeli, tízórai, ebéd. Keveset együnk, de gyakran. Naponta ötször. Este hat-hét után már ne együnk semmit!

A négy lány elmerül a pudingkészítés tudományában. Keverik, habverővel felverik. Először kóstolnak ilyet.

— Csuda finom, csöppet sem édes — kommentálja Móni, miközben szemmel láthatóan fogy az adagja. — Otthon csak olyat csináltunk, amit főzni kell, és jóval édesebb. Megmondom anyunak, hogy ezentúl csak ilyet vegyen, s majd én elkészítem a hétvégeken.

No, azért akadnak itt szülők is, ha nem is anynyian, mint amennyit reméltek. Mészáros Móni, az 5-ös asztal terítési „főnöke" éppen édesanyjával beszélget. Fehér abroszukon kék virágos tányérok, kék szalvéta, fehér díszítésű, kék gyertyatartóban világoskék gyertya. Pénteki ebéddel várnak. Előétel: süni. No, nem egy igazi! Káposztafejre tűzdelt kolbász-, uborka-, sajt- és szafaládékarikák. Hideg gyümölcsleves tejszínhabbal. És hidegtál. Töltött hús majonézes burgonyával. Gyümölcsöstáljuk legalább ennyire szemet gyönyörködtető. Alma, banán, narancs, mandula, dió, földimogyoró. S az asztal szélén tavaszi virágcsokor. A nyolcadikos Móni üzletkötő, Tóth Anita fogtechnikus, Zsitvay Kriszti orvos, Háberl Györgyi ápolónő szeretne lenni. De mindnyájan főzőcskéznek és terítenek is odahaza. Még egyetlen fiú „kollégájuk", Kocsis Lajos is. Ő egyébként sem ragaszkodik hozzá, hogy majdani felesége főzzön.

Meghívást kapunk egy másik asztalhoz is. Ők az abonyi Gyulai Gaál Miklós Zenei Általános Iskolát képviselik. Lelkes konyhaművészek, de nem elfogultak. Osztályfőnökük, kísérőjük Rajkiné Horváth Zsuzsanna főztjét és tálalási ötleteit dicsérik. Most is előrukkoltak a szenzációval. A kilós kenyér tetejét „megskalpolták", a belsejét kiszedték, s helyébe apró, finom tepertős pogácsákat raktak. A tésztát Szekeres Gyuri szaggatta, anyukája gyúrta. Bogdán Natália, aki mellesleg zongoratanárnak készül, művészien megvagdalt almás tállal érkezik. Hogyan cifrázzuk a díszítést télen? — kérdezi, kérdésünket meg sem várva.

— Citromlével kentem be az almaszeleteket, így nem barnulnak meg.

A terítési versenyt az ő csapatuk nyerte.

Natália hétvégeken segít a sütés-főzésben, a fagylaltot még a mamájánál is jobban csinálja.

Takách Judit esze nem a főzésen jár. Éppen ruhát vált. Javában tart a divatbemutató, s a nyolcadikos, vékony, barna lány az egyik „manöken". A pepita nadrágkosztümöt, a fekete nadrágot a piros kockás blúzzal, a piros blézert a fekete szoknyával már felvonultatta.

— Nagyon szeretek öltözködni — mondja ruhaváltás közben. — A farmer és a fekete szín a kedvencem. Mindegy, hogy szoknya, nadrág vagy kabát. Itt a piros blézer tetszett a legjobban.

— Nem izgulsz?

— Kicsit... de azért jó érzés le-föl vonulni.

Ilyenkor derül ki, hogy milyen ragyogóan kihasználható a földszinti zsibongóba vezető lépcsősor. Vrabecz Attilának és Kovács Attilának még a tartása is feszesebb. Mert nem mindennapi dolog ám enynyi érdeklődő, irigykedő szempár kereszttüzében új, divatos ruhákban sétálni.

Szürkül a vasárnap délután. Hogy elszaladt az idő! Érzik ezt sokan, mégsem mozdulnak. Ha úgy tetszik, véget ért a városi úttörőelnökség szervezésében az egészségnevelési nap a ceglédi Várkonyi István Általános Iskolában.

Ha úgy tetszik, nem ért véget. Sőt, valami elkezdődött...

Tarpai S. Anikó
Fotó: Wagner Margit

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő: BOGÁTI PÉTER, CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapkiadó Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 153 Ft, I. félévre 85 Ft, II. félévre 68 Ft.

87.0209

Athenaeum Nyomda Budapest Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

PAJTÁS KUPA 1986/87.

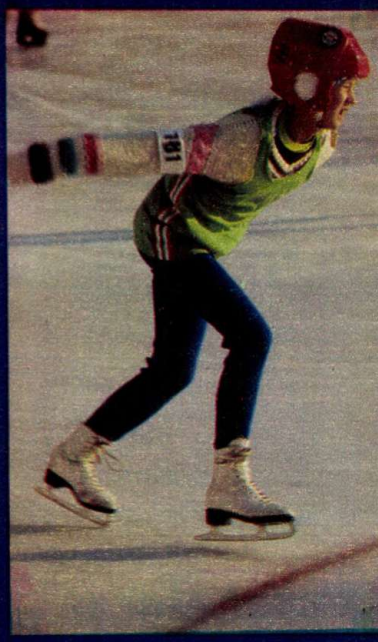

Forró hangulatú jeges rendezvény zajlott a Jászberényi Hűtőgépgyár műjégpályáján február 21–22-én: az immár másodízben megrendezett Pajtás Kupa kispályás gyorskorcsoiyaverseny országos döntője. A korábbi elődöntőkben mintegy kétezren indultak. A helyszínen 17 csapat 160 versenyzője vetélkedett az egyéni és a váltó számokban az érmekért és az oklevelekért, s az összesített verseny fődíjáért: a díszes serlegért, a Pajtás Kupáért.

A legeredményesebb résztvevőnek a pécsi Solti Réka bizonyult, aki 400 és 800 méteren is győzött, az 1000 méteres csapat-váltóban pedig ezüstérmet szerzett.

Szintén a „nagy" győztesek közé tartozik a budapesti Egyed Krisztina – van vagy 140 centiméter –, ő a harmadik korcsoportban nyerte a négyszáz métert, és a váltóban a nála idősebbeket is megelőzte.

A Baranya megyeiek és a budapesti versenyzők szinte külön csatát vívtak a Pajtás Kupáért, s az összesítésben a fővárosiak első csapata győzött. Valamennyien azzal zárták a jászberényi napokat: egy jót koriztak, pompásat versenyeztek, s hála a rendezőknek, a versenyen kívül is remekül érezték magukat.

– mé –

Fotó: Wagner Margit

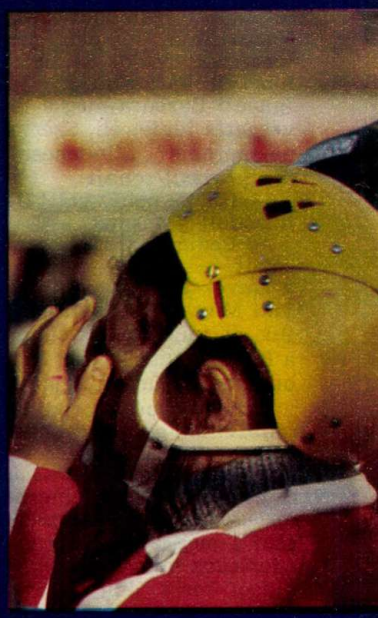

87/12
XLII. ÉVF. • 1987. MÁRCIUS 26. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

AZ ELSŐ ÓRA

Történelmi nyomozás.
Hogyan emlékeznek a battonyaiak
a felszabadulás utáni első tanítási nap
első órájára?

AZ E

A gyerekekről is hírt adott az a szovjet felderítő, aki 1944. szeptember 23-ának reggelén lovas kocsin áthajtott Battonyán. Állomáshelyére visszatérve ezt jelentette parancsnokának:

— A csendőrökre, a helyőrség katonáira nagyon ráijesztettünk, mert egy szálig elmenekültek. A település, katonai szemmel nézve, békésnek tűnik. Jövő-menő, az eseményeket izgatottan tárgyaló felnőtteket, iskolatáskás gyerekeket láttam az utcán.

Az egyes számú parancsban is szerepelt

Filip Gyenyiszovics Kiva szavait erősítette meg egy szemtanú, Palotai Béla nyugalmazott iskolaigazgató felesége is:

— Felszabadulásunkat 1944. szeptember 23-tól, attól a perctől számítjuk, amikor a Vörös Hadsereg a határunkban magyar földre lépett. S bár a szovjet katonák csak 26-án vonultak be községünkbe, mi már szabadoknak tekintettük magunkat. Úgy emlékszem, hogy a gyerekek 23-án és az azt követő napon is jártak iskolába. Természetesen „tantervük" egy kicsit módosult: a félelem, a háború befejezése, a szabadság volt a beszédtéma, hiszen őket is az foglalkoztatta, mint minket felnőtteket.

Javaslatára felkerestem férje régi munkahelyét, az 1-es számú iskolát, ahol legalább tizenkétezer olyan írást, okmányt gyűjtöttek össze, őriznek, ami az iskolák életével foglalkozik. Pedagógusok, gyerekek közreműködésével sikerült nyomára bukkanni annak a jegyzőkönyvnek, amelyik a felszabadulás első tantestületi üléséről készült. Ez pontosan rögzíti, hogy az 1944—45-ös tanév szeptember 9-én kezdődött, s folyamatos volt mindaddig, amíg „az ellenséges belövések, légiriadók", az iskolák katonai szállása alakítása miatt nem rendeltek el szünetet.

Láttam Szergej Georgijevics Beljajev alezredesnek, Battonya volt szovjet katonai parancsnokának 1-es számú rendeletét, amit múzeumi tárgyként őriznek. Sorai között helyet kapott az iskolai élet gyors újraindítása is. Amikor megkérdezték tőle, hogy miért e nagy sietség, hiszen annyi más gond is van, azt válaszolta:

— A gyermekzsivajtól hangos utca maga az élet, a béke jelképének tekinthető. Aki a háború megpróbáltatásai után iskolába engedi fiát vagy lányát, az már hisz a jövőben, abban, hogy itt senkinek sem eshet bántódása. A holnap különben is a gyerekeké! Minden mulasztott nap őket rövidíti meg.

A már említett jegyzőkönyv a tanítás újrakezdését október 31-én jelöli meg. De kezembe került egy anyakönyvként használt napló, amiben azt olvastam, hogy az 1-es számú Általános Iskola előjde, az állami elemi iskola egyik tanyasi részlegében már október elején tanítottak. Igaz, volt olyan osztály, amelyikben csupán egyetlenegy gyerek jelent meg. A többi cipő, ruha és tanszer hiányára hivatkozva távol maradt. Barna Lajos tanító szívszorító képet fest tanítványairól. Jelentésében leírja, hogy a gyerekeknek csupán húsz százaléka táplálkozik megfelelően, nyolcvan százaléka gyengén, örökké éhes. Tíz közül csak háromnak van megfelelő ruhája, lábbelije. A többinek folt hátán folt a nadrágja, a cipőjéből kilátszik a lába. Hiányzik a tanszer is. Van olyan gyerek, akinek még füzete sincs. A szemfülesebbek csomagolópapírt szabdalnak szét, cérnával összefűzik és arra írnak.

Lőszerismerettel kezdődött

Találkoztam hajdani iskolásokkal is. Deth Imréné, a tanács igazgatási csoportjának vezetője, második osztályos volt 1944-ben, és a mostani 2-es számú iskola épületében tanult. Sok minden kihullt már az emlékezetéből, de a felszabadulás első tanítási órájának élménye nem.

— Lőszerismerettel kezdtük a foglalkozást. Pontosabban: azt mutatták be nekünk, hogy mihez nem szabad nyúlni. Még a padok alja is tele volt lövedékekkel. A nevelők és a nagyobb gyerekek gyűjtötték össze őket. A polgári és a mi iskolánk közötti téren egy gödörbe hordták. Az egyik fiú megfeledkezett arról, hogy amit visz nem játékszer, s ahelyett, hogy óvatosan bánt volna vele, a többi közé dobta. Fülsiketítő dörrenás rázta meg a környéket. A nagy ijedségen kívül szerencsére se neki, se nekünk nem esett bajunk.

Akkor diák volt, most az iskola igazgatója Sipos Péterné. Ő sem felejti el soha a robbanás pokoli hangját.

— Betörtek a környező házak ablakai. Csaknem teljesen használhatatlanná vált a szomszéd iskola emeleti része. Mi gyerekek papírt szereztünk és azzal pótoltuk a hiányzó üvegeket — mesélte.

Leckeírás számítógéppel

Kanyarodjunk vissza az 1-es számú iskolához. Most számítógépek szolgálják a gyerekeket. Gazdájuk a számítástechnikai szakkör, de nyílt napokon eléjük ülhet bárki. Játszhatnak, leckét írhatnak velük.

— Néhány gyerek, mint például a nyolcadikos Borsodi Jancsi vagy Lovász Csaba már „súgó" programokat is készít. Olyat, ami megoldja a mértan-, a matematika-, a fizikapéldákat. De a magyar irodalomból is tud „súgni" — magyarázta Bauerné Halasi Erzsébet, a szakkör vezetője.

Ami az első lőszerismereti óra, a csomagolópapír-füzet és a komputeres leckeírás között végbement, az a mi büszkeségünk, az új Magyarország történelme.

Faragó György

LSŐ ÓRA

Több mint negyven év távlatából csupán az emlékezet őrzi a nagy örömök és a történelmi sorsfordulók pillanatait

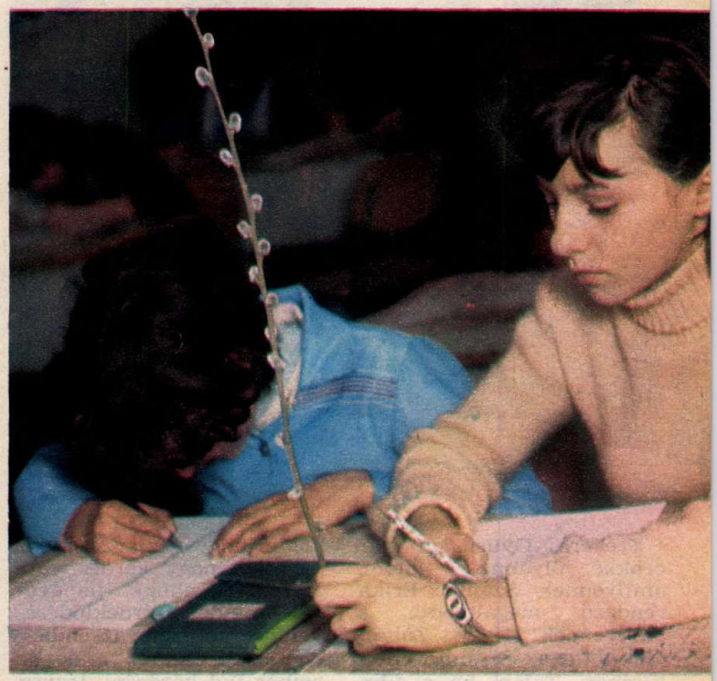

Fotó: Tóth András

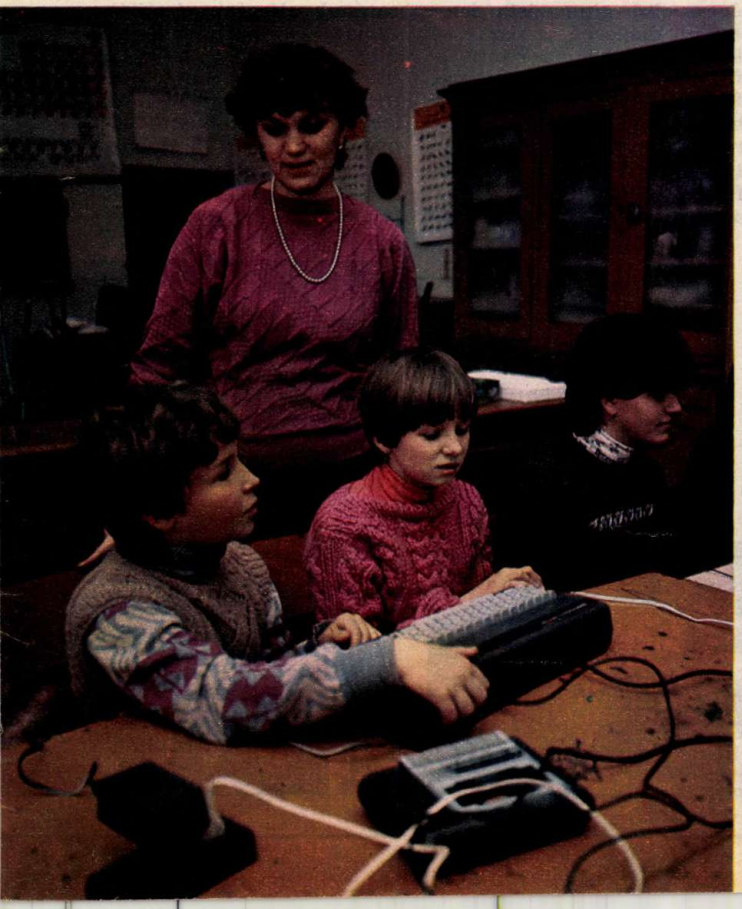

Legtovább a szemére fogok emlékezni, arra a világra rácsodálkozó, kikerekedett szempárra, amivel Szekeres Gyuri időnként rám nézett a vászonról

SZEKERES GYURI KÉRDEZ

Szekeres Gyurit én már örökké olyannak látom, amilyennek Szántó Erika rendező megálmodta, s amilyennek Nagy Zoltán alakította az Elysium című filmben. Talán, ha a film előtt olvasom Keszi Imre hasonló című könyvét, akkor a magam kedvére válogatok a figurák között. Elképzelhettem volna feketének és göndör hajúnak; lakli, csupa kéz, csupa láb kamasznak. Ám most már örökké olyannak látom majd, miként a filmben megjelent: kicsinek, szőkének, kék szeműnek. Legtovább a szemére fogok emlékezni, arra a világra csodálkozó, kikerekedett szempárra, amivel Szekeres Gyuri (Nagy Zoli) időnként rám nézett a vászonról.

Merthogy ez a szempár egyetlen nagy kérdés volt. Kérdezett, ahogy tíz évének minden érdeklődésével tud kérdezni az ember. Kérdezett, ahogy csak az ember tud kérdezni, legyen felnőtt, vagy gyerek, amikor nem érti, mitől bolondult meg a világ.

Mert hát hogyne bolondult volna meg, amikor az embereket kihajtják az otthonukból, istállókban és marhavagonokban laknak. Szülők nem tudnak gyerekeikről, gyerekek nem tudnak szüleikről. Táborokat építenek az emberek számára, ahol látszólag minden van, ami az élet fönntartásához kell: tető a fejed fölött, egy ágy, ahol alhatsz, napjában egyszer meleg étel. Még dolgozni is lehet, sőt: a munka szabaddá tesz. Csak éppen magad fölött nem rendelkezel. És nem tudod, mi az a fojtó, sárga füst, amit a szél néha feléd terel, és rád ül, hogy fulladsz, és émelygős szaga van. Egyszer eltűnik a barátod mellőled, másnap nem jön vissza a másik. És már tudod, hogy emberek égnek el abban a füstben. És hogy a te sorsod sem más, mint hogy egyszer te is elindulj a füst felé.

Szekeres Gyurka — tízéves, első gimnazista *lenne*, ha megérné az őszt — kérdez. És én szorítok a filmvászon előtt, hogy ne fáradjon bele a kérdezésbe. Nem akkor, amikor arra kíváncsi, hogyan születik a gyerek. (Bár ő okos fiú, és tudja, hogy az édesanya hasából jön ki, boldogság és szenvedés árán; csak azt nem érti, hogyan kerül be oda.) Nem is akkor, amikor azon gondolkodik, milyen lehet a csók, vagy hogy miért pirul el egy nyakigláb, nem is igazán szép, nem is igazán okos szerb lány mosolyától.

Én akkor akarom, hogy Gyurka kérdezzen, amikor már-már ő is elfelejt kérdezni. Amikor elhinné, hogy a dolgok rendje az, hogy őt kezében gyümölcsös kosarával elfogják, istállóba zárják, és marhavagonban utaztatják. Hogy még az ütéseket is ki lehet bírni, meg hogy jóízű tud lenni a lötty, amit ételként adnak. Meg hogy a doktornak jóságos szeme van, és ebben Gyurka valami elfelejtett melegséget vél fel-

fedezni, bizonyára Apáét. Vigyázz, Gyurka, téged becsapnak! — kiáltanám, amikor a tízéves ember a felnőttek öregségével kezd belenyugodni az elfogadhatatlanba. Hogy végül is egész jó hely ez a Paradicsom—Elysium. Hogy elég csupán egy kicsit bátornak lenni, és az összeszorított fogakért jutalom jár. A való életet utánzó jutalom: játszótér, fürdőzés, tejeskávé kaláccsal.

Kérdezz, Gyurka! — kiáltanám, de az író és a rendező nélkülem is kérdezteti Gyurkát. Egyetlen egyszer hagyják csupán, hogy Gyurka szeme elfáradjon. Akkor, amikor mint egy látomás, feltűnik a könyvben is, a filmen is. És a szülők megkérdezik:

— Mit csináltál?

És ő válaszol:

— Játszottam.

Keszi Imre, Szántó Erika, Szekeres Gyurka, Nagy Zoli, s mi mindnyájan, akik olvastuk a könyvet, vagy láttuk a filmet, vagy valaha is hallottunk a Szekeres Gyurkák történetéről, tudjuk: ez nem játék. Ne csapd be magad, Gyuri. És ne akarj becsapni bennünket sem. Ne ámítsuk magunkat.

Másfél millió gyermek pusztult el a koncentrációs táborokban a második világháború idején.

Ne hallgass! Üvölts vagy rúgj, menj fejjel a hasába, csípj bele, és légy vad, mint az oroszlán. És kérdezz. Miért nem játszhatott és miért nem játszhat igazi játékot ma sem minden gyerek . . .?

Major Árvácska

KESZI IMRE 1910-ben született, az Irodalmi Lexikon fogalmazása szerint: író, kritikus. A Zeneakadémián Kodály Zoltán növendéke, pályáját zenekritikai írásokkal kezdi. Bölcsészdiplomát szerez, középiskolai, majd főiskolai tanár. 1942-ben munkaszolgálatra viszik. 1945 után újságíró, a Szabad Nép munkatársa, írásai megjelennek az Irodalmi Újságban, a Csillagban és az Új Hangban. 1951–57 között a színművészeti főiskola tanára. Abban az időszakban jelennek meg nagyobb művei. 1958-ban az Elysium, amelyből Szántó Erika készített filmet. Keszi Imre költő is volt, az úttörőmozgalom kezdetén indulót írt a gyerekeknek. Barátai megjegyzik még róla, hogy feleségével, Hajnal Anna költőnővel szívesen fogadták az induló költőket, a verselő gyerekeket is. A két idős költő virágokkal teli lakásában sütemény, tea és útbaigazító jó szó várta a gyermekköltőket.

ELYSIUM

(részlet)

Jó lenne, ha nem lennék zsidó? Furcsa lenne, mert születésem óta mindig az voltam, és ha nem lennék zsidó, akkor nem lennék én. Milyen az, másnak lenni? Én még sose voltam más, mindig csak én. Milyen lehet az, királynak lenni? Vagy valami híres, nagy embernek? Vagy milyen lehet Hitlernek lenni, aki mindezeket a dolgokat csinálja? Lehet, hogy van valaki, aki reggel felébred, mint ahogy én is felébredek reggel, és azt mondja magáról, hogy ő Hitler? És akkor parancsol, amikor akar, és amit mond, azt mind megteszik, és senki sem bánthatja, és mindig olyan sokat írnak róla az újságok. Sokszor láttam a képét: furcsa kefebajusza van, és a haja a szemébe lóg, nem szép ember. De éppen úgy jár és mozog, mint akárki más, mint én is: milyen az, hogy valaki azt mondja magáról, hogy ő Hitler? . . .

Miért haragszik a zsidókra, és miért akarja megölni őket? Hogyan ölnek meg egy embert? Engem is meg akarnak ölni? Mit veszítek azzal, hogy megölnek? Nem az a rossz, hogy meg akarnak ölni, hanem az, hogy semmit sem tehetek ellene. Kiabálhatok, sírhatok, rugdalózhatom, földre vethetem magam: mindez nem segít. Ha otthon akartam valamit, akkor dacos voltam. Ha nem segített, hogy sírtam, akkor toporzékoltam, a földhöz vágtam magam, és volt úgy is, hogy annyira akartam valamit, hogy belebetegedtem, és akkor megkaptam. A betegséggel mindent el lehet érni: akkor az embert kényeztetik, hogy meg ne haljon. De most azt akarják, hogy meghaljak, és még öngyilkos is hiába próbálnék lenni, hiszen éppen azt akarják, hogy meghaljak, és ha az öklükbe harapok, hát szétverik a fejemet, és azt akarják, hogy meghaljak. És semmit se tehetek ellene.

Mit jelent az, hogy meghalni? Hogy kell meghalni? Volt úgy, hogy verekedésben megfogták a karomat és tekerték; amikor fájni kezdett, akkor kiabáltam, és akkor abbahagyták. Aztán a torkomat fogták meg, és én hörögni kezdtem, mert muszáj volt, és akkor abbahagyták, még meg is ijedtek. De mi lesz, ha most tovább tekerik a karomat, és tovább szorítják a torkomat, és én nem bírom ki, de ők nem törődnek vele, mert éppen azt akarják, hogy meghaljak? Hogy lesz az a pillanat, amikor meghalok? Egyszerre sötét lesz minden? Vagy egyszerre elkezdek zuhanni lefelé, ahogy már sokszor megálmodtam, és zuhanok csak folyton? De meddig tart a sötétség, és hol ér véget a zuhanás? Hogy lehet elkezdeni valamit, aminek nincs vége? Hogy lesz az, hogy nem leszek?

CSALÁDRÓL, RAJONGÁSRÓL

BIZALOMM

OSZTÁLYBULI — A szó előtt használsz egy jelzőt, amit mi nem ismételhetünk meg, ugyanis nem tűri a nyomdafestéket. Ráadásul nem is érthetünk egyet veled! Az, hogy az osztálybuli úgy sikerült, ahogy, szerintünk fele részben a lányokon is múlott. Miért nem vontátok be a fiúkat is a szervezésbe? Miért nem a találkozó végén adtátok át az ajándékot? Miért lázadoztok, ahelyett, hogy együtt beszélnétek meg a dolgokat?

EGY ELRONTOTT GYEREKKOR — Levelezőink gyakran panaszkodnak a kisebb testvér viselt dolgaira. Te egy évvel idősebb testvéred magatartását érzed már-már elviselhetetlennek. Nem vonjuk kétségbe, hogy jogosan érzel keserűséget. Ám azt is látjuk: ő éppen arra „játszik", hogy elveszítsd türelmedet. Ami időnként meg is történik, amin aztán ő jól szórakozik... Bosszankodás helyett — tudjuk, hogy ez nem könnyű! — próbálj meg nem venni tudomást a dolgairól. Ha nem ugrasz mindig, előbb-utóbb „leszáll" rólad. Egyszer bizonyára rá fogtok jönni, milyen erős és milyen nagy a ti köteléketek. Hiszen maga a szó is a magyar nyelv egyik legszebb összetétele: test és vér.

EMLÉK — Jó lenne, ha a barátnő, meg a szíved helyett a józan eszedre hallgatnál és elfelejtenéd a fiút. A „kínos következményeket" pedig viseld el: magadnak kerested a bajt.

REMÉNYTELEN — Dehogyis az! Teljesen normális is lehet, ha egy lány elalvás előtt a fiúkra gondol. Ám, ha ez téged zavar, tereld el figyelmedet olvasással. Vagy mozogj egy kiadósat esténként. Nyugodtabb lesz így az álmod.

SENNA, SZERETLEK?! — Nem látjuk „kórosnak" barátnőd rajongását. Bár számodra bizonyára kellemetlen, hogy másról sem lehet vele beszélgetni, mint a híres pilótáról. Ne próbáld lebeszélni erről a rajongásról, de azért néha figyelmeztetheted: más is van a világon, nemcsak Senna, és nemcsak a Forma—1. idővel bizonyára megcsöndesül lángolása, addig te méretsz meg, milyen barátnő is vagy? Súlyoddal kapcsolatban válaszunk az, hogy a 157 cm-hez képest az 54 kg sok. Amennyiben az eddigi kúra nem segített, kérj orvostól tanácsot.

NÁRCISZ — Szép jeligét választottál, szép lehet az a lány is, aki miatt tollat fogtál. Nem írtad meg, milyen próbálkozásaid fulladtak kudarcba, így nem tudjuk, mit kellene másképp tenned. Légy őszinte, de viselkedésed ne legyen tolakodó. Adj időt a lánynak, hogy átgondolja kapcsolatotok lehetőségét. És határozd el magadban, hogy férfiasan fogadod, akár még az elutasítást is.

CSALÁDI ZŰR — Megtettél mindent, amit csak egy gyerek a közös életért megtehet. Hogy a sok próbálkozás után a család helyzete — édesapád és édesanyád iszákos életmódja — mit sem változott, nem a te felelősséged. Kérhetnél külső segítséget tanáraidtól, a rokonságból (ha van olyan rokonod, akire számíthatsz). Fordulhatnál a helyi tanács vezetőihez, ha úgy érzed: megbízhatsz bennük. Miután 13 éves vagy, van még egy lehetőséged: olyan iskolában tanulj tovább, ahol kollégium is van. Így legalább magadnak nyugodt körülményeket teremtenél a tanuláshoz. Kívánjuk, hogy ne érezz több bánatot.

MAKI — Orvos, orvos, orvos! Az egyetlen segítség a szakember tanácsa lehet. Biztosak vagyunk benne, hogy a szakvélemény után nem érzed ilyen tragikusnak helyzetedet. Javasoljuk: keresd fel a helyi nő- vagy bőrgyógyászt.

EGY SZOMORÚ TINI — Fordulj azonnal szüleidhez. Mondd el nekik olyan őszintén a dolgot, ahogy azt leveledben tetted. Ők majd segítenek.

ÓVATOSAN LÉPKEDJ! — Rád bízony nem illik a választott jelige! Igen határozottan és minden elővigyázatosság nélkül lépkedtél a fiú után. Meglehet, ez riasztja most vissza. Hiszen amíg egy ideje a nyomában jársz, ő arra sem nagyon emlékszik, te voltál-e, akit már többször látott. Túl sok embert avattál bele a dolgokba, magad is tul sokat foglalkozol a körülményekkel. Szeresd nyugodtan a fiút, de ne hagyd, hogy minden idődet ő kösse le gondolatban. Ha fontos vagy neki, jelentkezni fog.

MIÉRT? '87... — Féltékenység nemcsak fiú és lány kapcsolatában képzelhető el. Két lány barátságában is megjelenhet ez a... Minek is nevezzük? Az életünket megkeserítő kis pirula. Vagy annyira őszinte magadhoz és hozzánk is, hogy belásd: adtál alapot arra, hogy egykori barátnőd féltékeny legyen. Azt a bizonyos „könnyen befolyásolható" megjegyzést helyedben nem intéznénk el ilyen könnyedén... Meglehet, nincs kapcsolat a te magatartásod és a barátnő szorongó érzései között, egyszerűen azért, mert már nincs is köztetek barátság. Ha így van, akkor ezt értesd meg vele. Ha nem, akkor meg éppen közös érdeketekben rátok fér a beszélgetés.

Ami a szórakozottságot illeti, nem hisszük, hogy esetedben erről lenne szó. Inkább valamiféle önszabályozás hiányáról, aminek következtében a legváratlanabb helyzet ingerel nevetésre. Ez a magatartás nem olyan vészes a légy-történetben (bár egy szaktanári róvó elgondolkodtató), ám a haláleset kapcsán már figyelmeztet. Próbáld meg szabályozni akaratodat és figyelmedet. Helyzetgyakorlatokkal magatartásod alakítható. Határozd el előre, hogy egy-egy helyzetben hogy fogsz viselkedni. Játszd le magadban a várható eseményt, és döntsd el, mit tégy. Utána gondold át, hogy ha sikerült elhatározásodat megvalósítani, miért sikerült. S ha nem, annak mi lehetett az oka? Persze, nem megy minden egyik pillanatról a másikra. De a rendszeres tréning előbb-utóbb azt eredményezi, hogy a váratlan helyzetekben is te irányíthatod akaratodat. (Azért azon a légy-dolgon mi is elnevettük volna magunkat...)

VAN REMÉNY? — Fenti javallatunk neked is szól. Leveledből ki-

AL

tűnik: neked a társalgásban kell edzeni magad. Határozd el, hogy egy-egy összejövetelen miről akarsz beszélgetni. Építsd föl gondolatban a társalgást (persze, számítsd bele, hogy ez úgysem tud teljességében az elképzeltek szerint megvalósulni), de amennyire tudod, légy következetes az elgondoltakhoz. Ne vond ki magad a társaságból, bár megértjük, hogy nem könnyű a szokványos és buta vicceken jót nevetni. Ne nézd le a többieket! Leveledből kitűnik, kisebbségi érzéseddel kell megküzdened, ám emögött — még ha ez számodra is furcsa — a többiek lekezelése bújik meg. Az meg, hogy fiús vagy, ne izgasson! Attól még lehetsz igazán helyes (mint ahogy ezt már mondták is neked), sőt egy-egy fiúcsapat könnyebben befogad egy sportos lányt, mint egy nagyon nőiest. Nővéreddel, vagy olyan barátnőddel, akiben megbízol, beszélgess el a dolgokról, ám ne foglalkozz magaddal túl sokat. A hiba állandó önmagadban keresése ma még nem veszélyes, de ha ezen nem változtatsz, megkeserítheti életedet.

RÓZSA — Amióta csak ember él a földön, kutatja az élet, s a halál titkát. „... vedd példának a piciny fűszálat / miért nő a fű, hogyha majd leszárad?, / miért szárad le, hogyha újra nő?" — mondja ki évezredek gondolatát Esti kérdés című versében Babits Mihály. S bár feleletet ő sem tud adni, találó költői képben mutatja meg az élet örök körforgását. Merthogy hiába van halál, az élet — örök. Tudom, nem erre gondol az ember akkor, amikor esténként nem tud elaludni a haláltól való félelmében. Csakhogy nem lehet félelemben élni. És az ember nem is félelemre, az élet szeretetére született. Félnivalója egyedül annak lehet, aki ezt az egyetlen lehetőséget, amit az élet ad számunkra, nem használja föl a lehető leggazdagabban. Azon gondolkodj el: mit kaptál te már eddig is az élettől, és mit adtál te az életnek? Ne a halálról beszélgess szüleiddel, hanem arról: nekik mennyi boldogságot hozott a lét, például az, hogy te létezel, s van testvéred is. Keress olyan példákat magad körül, az irodalomban, amely nem a haláltól riaszt, hanem az élet szépségéhez visz közelebb. Gondolkodj el, és ha úgy érzed, gondolataidat újra megosztanád velünk, várjuk leveledet.

NAGY VAGY KICSI? — Ne hallgass másokra, látod, testvéred elég nagynak tart, anyukád viszont azt mondja: kicsi vagy. A kérdés az, te minek tartod magad? Ha jól meggondolod, ez sem egyértelmű. Vannak helyzetek, ahol te magad is inkább nagy lennél (mondjuk egy mozi esetében), de néha nem jön rosszul a kicsiség (mondjuk akkor, ha mosogatni kell)...

Néha érkezik rovatunkhoz egy-egy furcsa levél is. Az alábbi ilyen.

„TISZTELT SZERKESZTŐSÉG! Olvastam a Pajtás november 6-i számát. De pontosabban a Bizalommal című rovatot. Még pontosabban a »Barna ég alatt« című kis részt, amiben a rajongásról írnak. Idézek belőle: »Fogadd el nyugodtan saját rajongásodat, azonban légy tisztában azzal, hogy ez nem szerelem.« Ha ezt nekem egyszer valaki a szemembe merné mondani, hát... szépen szólva: nem úszná meg szárazon!!! Méghogy ez nem szerelem?!?! Szóval, nem. Hát idefigyeljenek! Én egy sztárt már több mint egy éve szeretek. Ez nem kis idő. 14 éves vagyok, és azért, csak azért tanulok angolul, mert ő is angol! Csakis azért visznek ki anyuék nyáron Londonba, hogy megnézhessem azt a várost, ahol ő él, és hogy felkereshessem, ha már ott vagyok. (Hátha sikerül.) Mert ők tudják, hogy én őt nagyon-nagyon-nagyon SZERETEM!!! Értik, szeretem!!! Megőrülök, ha egyszer nem lesz az enyém! Ez reményhetőleg sikerülni fog, mert én nagyon-nagyon szép vagyok és okos (kitűnő tanuló). Na és persze, rengeteg pénzünk van! Van két kocsink, két házunk (az egyik a Balatonnál), videonk! Szóval, ami csak kell! Sok fiúval jártam már. Csupa 18–19 évesekkel. Akiknek kocsijuk van, meg diszkósokkal! Hát igen, nekem eddig az életemben még minden sikerült, és sikerülni fog! Én vagyok a (kis)városunkban a legmenőbb csaj! Pedig még csak 14 éves vagyok! Nem semmi, ugye? Minden fiú imád, mindegyiket megkaphatom, ha akarom. De ennek ellenére nagyon sok a lány barátnőm is. (Mert tudok én kedves is lenni, ha kedvem van.)

Na de visszatérve George-ra, én tényleg szeretem, mert ő is gyönyörű és okos, mint én. Nekem a fiúk (hogy kedveskedjenek), ahova mennek, például Budapestre vagy Miskolcra, posztereket hoznak róla. Volt már úgy is, hogy csak azért mentek el (na hát ezt azért nem jelenteném ki ilyen kategorikusan). Minden éjjel róla álmodom, és kívánom is. Tényleg, nagyon kívánom. Ezután mondja nekem valaki, ha meri, hogy ez nem szerelem!!! Andy.

Ui.: A papír azért ilyen (francia kockás – szerk.), mert nem akartam magukra pocsékolni szebbet."

*

Nos, mi nem sajnáltuk a papírt Andy levelére. S gondoljuk, mások sem lesznek spórolósabbak, hogy kifejtsék egyező vagy éppen ellenkező vélekedésüket. Várjuk leveleiteket.

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397. A borítékra írjatok feladót vagy jeligét és azt: Bizalommal.

ZSIBONGÓ

MÉG A SORAKOZÓ IS...

Magatartás, fegyelem, tisztaság. De még a sorakozó is számít. Az úttörőtanács javaslatára ezeket hetente értékelik a valkói iskola osztályaiban, s az első helyezett, a vándorzászlót átvevő győztes csapat a kapu- és folyosóügyeletes. Most éppen a hetedikes Varga Szilvia, a II. Rákóczi Ferenc raj tagja. A legtöbb pontot összegyűjtő raj év végén jutalmat kap. Bizonyára ennek is köszönhető, hogy szeptember óta feltűnően javult a diákok viselkedése.

BALETTCIPŐSÖK

Több éves szünet után újra elkezdődött a balettoktatás a veszprémi Dimitrov Művelődési Központban. A foglalkozásokra — melyeknek célja a mozgás, a tánc megszerettetése — ötven lány és fiú jár. A gyerekek még csak az alaplépésekkel ismerkednek, s ha egy mozdulat még inkább görcsös, mint kecses, az sem baj, van még idő megtanulni, s akár művésszé lenni is...

OKLEVÉL KANADÁBÓL

Városszéli kiserdő, füstölgő gyárkémény, s a szemetet a kuka mellé dobó járókelők. Ezt láthatjuk Petri Kiss Borbála hetedikes diáklány — kezében a ritkaságszámba menő oklevél — szitanyomatán, mellyel Kanadában a környezetvédelmi gyermekrajz-pályázaton oklevelet nyert. Az Érdi 4-es számú Általános Iskolában Tárnokyné Falussy Zsuzsanna tanárnő vezetésével évek óta sikeresen működik a rajzszakkör. Erre a pályázatra iskolájukból hárman neveztek, s a zsűri mindnyájuk alkotását oklevéllel díjazta. Gratulálunk!

PÖTTYÖSKE CUMIZIK

Búvár klub alakult a Vízvári Általános Iskolában. A hatodikos Molnos Krisztián és társai rettentő boldogok. A nagy vadak családjába tartozó, de még csecsemő korú szarvassal kötöttek barátságot. A csöppség elpusztulna, ha az emberek nem gondoskodnának róla. Cumisüvegből kortyolgatja kedvenc italát, a tejet. A klub tagjai a könyvek, a tudományok búvárai, de azt tartják, hogy a legizgalmasabb olvasmánynál is érdekesebb a valóság, egy ilyen pöttyös „tanulmány".

TAVASZ-KÖSZÖNTŐK

Nagykátán állt a bál. Az 1. sz. Általános Iskola diákjai tavaszt köszöntő vigasságot tartottak. S hogy még emlékezetesebb legyen a nap, kötelező volt a jelmezes belépő. S ráadásul a legötletesebbeknek még díjakat is osztottak. „Egyéniben nyert Csoszogi, az öreg suszter; a szittya harcos és a nagy Ho-ho-horgász — meséli a nyolcadikos Bori Tamás —, csapatban a Nyírfácska táncosok, a Süsü, a sárkány című mese szereplői, Az egri csillagok védői és támadói. Az ötödik dések a Neotont és a Z'ZI Labort parodizálták. Csuda jól szórakoztunk!"

KIS SZIG-EM

A Fehérgyarmati 1. sz. Általános Iskolában félszáz tizenéves ünnepélyen vette át élete első személyi igazolványát. A következő hetekben Lőrincz Gyuláné és kolléganői, a helyi rendőrkapitányság munkatársai közel 800 igazolványt adnak át. Az első személyi ingyenes, és hat évre szól, majd utána meghosszabbítható.

COMMODORE AZ ISKOLÁNAK

Az EGIS Lacta Tápszergyár Körmendi Gyáregysége dolgozóinak nevében Bálint Károly igazgató egy Commodore C Plus 4-es számítógépet ajándékozott a városi Olcsai-Kiss Zoltán Általános Iskola diákjainak, akik viszonzásul kis ünnepséggel kedveskedtek.

BARÁTUNK A TECHNIKA

Érdekel a számítástechnika, az informatika, a csillagászat, az űrkutatás, a technika és a közlekedés? Akkor te is részt vehetsz a KUKUCS Központi Úttörőkutató Intézet megalakításában, amelynek székhelye július 6-tól 16-ig a csillebérci úttörőtábor lesz.

Pontosabban, olyan csoportok jelentkezését várják, amelyek a felsorolt témakörök valamelyikével már behatóan foglalkoztak, és szenvedélyükre a szünidőben is szívesen áldoznak egy kis időt. A jelentkezéseket pályázat formájában küldjétek el. Ebben írjátok meg a csoport működési helyét, létszámát és rövid ismertetőt eddigi munkátokról.

A szaktáborba a következő címen lehet jelentkezni: Vezetőképző és Úttörőtábor Csillebérc, „Barátunk a technika" tábor vezetősége, 1535 Budapest XII., Konkoly Thege M. u. 21.

A beküldési határidő: 1987. ápr. 16.

A pályázat elfogadásáról a jelentkezők levélben kapnak értesítést.

ZSIBONGÓ

Mi történik a Szovje

Nem mindennapi eset, de azért előfordul: a Pajtáshoz a közelmúltban névtelen levelet hozott a posta. Feladója, aki nyolcadikosnak mondta magát, amiatt aggódott, hogy ha most már a Szovjetunióban is lehetnek magántaxisok, magánkőművesek stb., s ha így haladnak tovább, akkor „lesz-e kommunizmus"? Levélíróm szerint ugyanis a Szovjetuniónak, mint vezető szocialista országnak, már fejlettebb fokon kell építenie a szocializmust, előbbre kell tartania a kommunizmus felé tartó úton. A kommunizmusban pedig — emlékeztet a névtelen levelező —, mindenki adottságainak megfelelően dolgozik és szükségletei szerint részesül a javakból: tehát mindenki egyenlő, fűzi hozzá. Arra gondol, hogy a világ sorsát egyszer majd az ő nemzedéke fogja eldönteni, és azt a szép jövőt félti a magántaxisoktól. Megjelenésüket valamiféle visszalépésnek tekinti.

Ez a levél jutott eszembe, amikor Mihail Gorbacsov januári beszédét olvastam az „átalakításról", arról a nagy munkáról, amely az elmúlt két esztendőben folyik a Szovjetunióban, a szükséges változtatások végrehajtására, az építőmunka „gyorsítására". Természetesen eszem ágában sincs egy nyolcadikosnak felróni, hogy az iskolában szükségszerűen leegyszerűsítetten előadott tananyagot ő maga még tovább egyszerűsítve alkalmazta. Főleg azért nem, mert bizony az ilyesfajta eljárás nem a tizenévesek kiváltsága.

Annak megállapításához, hogy a Szovjetunióban miért lassult le a fejlődés, miért bontakoztak ki káros folyamatok, mi volt ezek mélyebb oka, Mihail Gorbacsov éppen az alkotó gondolkodás szükségességét hangsúlyozta. Ha felhalmozódtak a nehézségek, a megoldatlan problémák, az azzal magyarázható, fejtette ki, hogy az ország akkori vezetői nem értékelték időben és teljes mértékben a változások szükségességét, nem látták, milyen veszélyesek a világjelenségek, s nem tudták a szocialista rend által különben biztosított lehetőségeket felhasználni a gondok orvoslására.

Ezek a szubjektív, azaz a vezetők személyével összefüggő hibák azonban elválaszthatatlanok az elméleti munka megmerevedésétől — mutatott rá az SZKP főtitkára.

„A szocializmussal kapcsolatos elméleti elképzelések sok tekintetben megmaradtak a harmincas és a negyvenes évek színvonalán, amikor a társadalom egészen más problémák megoldásával foglalkozott" — mondotta.

Ami a harmincas-negyvenes éveket illeti: az az időszak a szövetkezetesítés, az iparosítás, a nagy honvédő háború — a fasisztákkal vívott élethalálharc — ideje volt, de erre az időre estek a pártot akkor irányító Sztálin személyi kultuszának, a törvénysértéseknek az évei is. Az akkori megpróbáltatások javát a történelem kényszerítette az októberi

VILÁGLÁTÓ FÓRUM

Kérdésem:

Nevem: .....

Címem: .....

Életkorom: .....

tunióban?

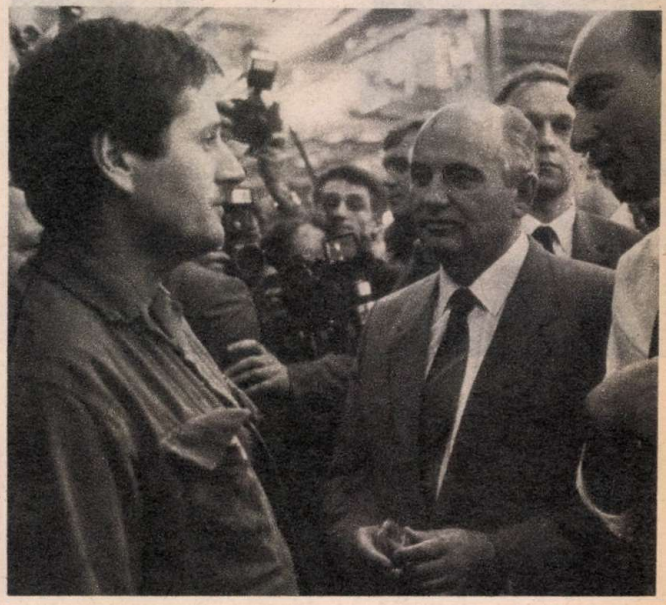

forradalom népére. A szovjet emberek helyt álltak; megteremtették a szocialista mezőgazdaságot, ipart, legyőzték Hitlert, véget vetettek a személyi kultusznak, elsőnek küldtek embert a világűrbe, és megteremtették a stratégiai egyensúlyt az Egyesült Államokkal.

Közben a világ, s benne a szovjet társadalom — nem utolsó sorban éppen a fenti sikerek eredményeként — tovább fejlődött, gazdagabbá és bonyolultabbá vált. Annak a jövőnek egy része, amelyért október forradalmárai és a második világháború csillagos katonái küzdöttek, valósággá vált. Ám a jövő csak addig egyértelmű, lelkesítő és problémátlan, amíg meg nem valósul. Amikor már jelennek hívják, akkor a megoldott problémák újakat, esetleg nehezebben megoldhatókat szülnek. S ha ezeket a régi gondolkodás alapján kezelik, ha nem a megvalósult világból, hanem a megvalósítani kívánt álomból indulnak ki a folyamat irányítói, akkor a problémák csak súlyosbodnak.

1917-ben vagy 1945-ben nem lehetett szó a legnagyobb világhatalommal való katonai egyenlőségről, személyi számítógépekről, vagy arról, hogy a fejlettség mércéje nem csak az ipari termelés nagysága lesz, hanem például a kereskedelem, a szolgáltatások színvonala is. Most ez mind valóság. És az is tény, hogy sem a kommunizmust, sem a szocializmust nem láthatták még működés közben azok a nagy forradalmárok — Lenin sem —, akik megteremtették azt az államot, amely elsőként látott hozzá az új társadalom építéséhez a Föld egyhatodán.

Vagyis sehol sem áll kőtáblába vésve, hogy a magántaxisra, a maszek kőművesre, a háztáji gazdaságra már nem lesz szükség a szocializmusban, vagy hogy a szövetkezeti tulajdonforma — a téesz, a kisipari szövetkezet stb. — alacsonyabb rendű az állami tulajdonnál. Vagy hogy a gazdaság irányításának az az egyedüli szocialista módja, ha egy nagy irodában megpróbálják kiszámítani, mennyi csavarra, tengelyre, olajra és munkásra lesz szüksége az ország minden egyes üzemének, mi mibe kerüljön és így tovább.

Volt idő, amikor ez szükségszerű volt. Amikor a semmiből kellett nagyipart építeni, amikor háborúban állt a Szovjetunió. De ez nem jelenti azt, hogyha a tervezésnek ez a módja nem eléggé hatékony, akkor is ragaszkodni kell hozzá, egy túlhaladott tétel miatt. A gondolkodás ilyenfajta, a múltból örökölt merevsége, leegyszerűsítése fékezte a fejlődést a gazdaság, a szocialista demokrácia, a kultúra területén és másutt is.

Így én igazán nem csodálkozom a névtelen levél szerzőjének kérdésén. Ma azonban látni kell: a szocializmus és a kommunizmus az egész emberiség jövője ugyan, de azt, hogy milyen utak vezetnek a célok felé, azt minden olyan országban, ahol ez a rend épül, a nép és a párt maga kutatja fel. Vannak közös, mindenkire érvényes elvek. Véget kell vetni az ember kizsákmányolásának, szükség van a termelőeszközök társadalmi tulajdonára, a szocializmusban mindenki elvégzett munkája szerint részesedik a rendelkezésre álló javakból. De hogy ezek az elvek konkrétan miként valósulnak meg, az minden ország, nép saját történelmi hagyományaitól, adott feltételeitől függ. És mindenki a maga módszereivel a közös tapasztalatot gazdagítja. A magyar reform magántaxisait nem visszalépésnek kell tekinteni, hanem a szolgáltatások színvonalának javulásának. De a mi reformjaink sem lettek volna lehetségesek, ha a szovjet nép nem vállal a világbéke megőrzésében mindenki másnál nagyobb terheket.

Persze, most akadhat, aki megkérdezi: miért nem beszéltek a szovjet problémákról korábban? Nos, ezzel kapcsolatban két megjegyzésem is van. Az egyik az, hogy az utóbbi két év fordulata, a nyíltság, az őszinteség szelleme nem a semmiből született. A Szovjetunióban azért alakult ki és vált meghatározóvá, mert mindig voltak, akik felvetették, feszegették ezeket a kényes kérdéseket. A másik az, hogy a párt ezúttal is a maga erejéből tárta fel a hibákat, és vezeti a kijavításukra irányuló hatalmas munkát. Ez pedig egy felnőtt társadalmat vezető felnőtt párt sajátja.

És még valamit: a szovjet újítások közül az egyik legfontosabb a nyíltság. Az őszinte beszélgetéshez pedig arra van szükség, hogy tudjuk, ki a másik. Én például ideírom a nevem:

Baracs Dénes

Mindentudó asztal — műszaki rajzoláshoz . . .

Találmányát villamosmérnökök zsűrizték . . .

CSŐTELEFON — TITKOS SUTYORGÁSHOZ

Mondják: a japán gyerekek egyre gyakrabban használnak a hagyományos evőpálcika helyett kést és villát az étkezéshez. És ez baj. Baj, mert a japánok fantasztikus kézügyességének ez volt évezredeken keresztül az egyik alapja. Az evőpálca használatával szerzett kézügyesség tette lehetővé a csodálatos tusrajzok elkészítését, a lehetfinom használati tárgyak művészi kivitelét, de talán része van a mikroelektronika fejlettségében is. A japánok tehát aggódnak. S mi európaiak? Mi megszoktuk a sutaságunkat. Nem használjuk a kezünket, lassan elfelejtünk sportolni, barkácsolni, ügyeskedni. Ülünk a tévé előtt, és „elvagyunk, mint a befőtt" . . .

*

Az elmúlt esztendőben 6000 (!) címre kézbesítette a posta a TERVEZZÜNK TÁRGYAKAT! pályázat felhívását. A Magyar Kereskedelmi Kamara Ipari Formatervezési Tájékoztató Központja, a Magyar Televízió és az Országos Pedagógiai Intézet által meghirdetett akcióra 1792 érvényes pályamű érkezett, csaknem kétszerese a korábbinak! Persze, furcsaságok ezúttal is akadtak: csőtelefon házititkokhoz és testvérek éjszakai sutyorgásához, speciális radírgép kastélyrajzokhoz, diplomatatáskában hordozható teniszpálya, pótkéz telefonáláshoz, riasztóberendezés képtolvajok ellen, és számtalan egyéb érdekesség. De félreértés ne essék: szó sincs arról, hogy az ünnepélyes díjkiosztón csupa tréfás találmányról számoltak volna be a szervezők. Sőt! A 15—18 évesek korcsoportjának győztese, Kiss Vilmos Zoltán például olyan digitális jelanalizátort szerkesztett, hogy tudós villamosmérnököket kellett hívni a zsűrizéshez!

— Nem egy világmegváltó dolog — szerénykedett Zoli —, bármelyik mérnök tudna ilyet szerkeszteni . . .

Ami viszont tény: még senki sem szerkesztett

Bányász Bojána ecsetei már nem gurulnak le a rajzasztalról

Találmány — apró bosszúság ellen...

Térképes társasjáték Budapestről (Kulcsár Benedek terve)

ilyet... A készülék alkalmas például arra, hogy süketeket beszélni tanítson!

*

— A legtöbb pályázót apróbb bosszúságok késztettek gondolkodásra — mondta Gaul Emil főszervező.

A pályázat elérte a célját. A több mint másfél ezer 9—18 éves gondolkodni kezdett azon, hogy miképpen lehetne segíteni az őket körülvevő környezetben tapasztalt hiányosságokon, a hibás tárgyakon.

A kübekházai Kun Szabó László literes üdítősüvegekhez szerkesztett kupaklecsavarót.

A beremendi Zóka József létrára szerelhető szerszámosládát készített.

Az esztergomi Csősz György, Gordos Ferdinánd, Molnár Tibor, Thier József négyes, gimnáziumi műszaki rajzoláshoz tervezett egy mindentudó rajzasztalt.

A dunaújvárosi Nagy István univerzális tepsit talált fel, a kiemelhető betétlemezzel együtt a benne sült tészta is szépen kiszedhető.

De említést érdemel Gémes Tibor kerekes szánkója, Nagy Attila káposztatorzsa-kivágója, Bányász Bojána ecsettartó, ecsetvédő felszerelése is.

S hogy az ifjú tervezők álmai valóra válnak-e? A szervezők szerint jó néhány találmányból „lehet valami". A tavalyiak közül egy társasjáték, egy rajzszék, egy szüretelőkés, és egy tejesládák aljába szerelhető tejrács már megtette az első, akadozó lépéseket a gyártás felé. Reméljük, idén sem lesz másképp. A gyerekek gondolkodtak. Most már a felnőtteken a sor...

(Trencsényi)

VALAMIT WALAKIRŐL
VALAMIT WALAKITŐL

Ez egy pályázat címe, és azt jelenti, ha részt veszel, és alkotsz valamit Walakiről, ő is megajándékoz Téged.

Nem is akármit nyerhetsz!

BMX KERÉKPÁR,
SZEMÉLYI SZÁMÍTÓGÉP,
SPORTSZERCSOMAG,
KISKÖNYVTÁR,
KÖNYV- ÉS VÁSÁRLÁSI UTALVÁNY

szerepel a díjak között.

Mindezért alkotnod kell valamit Walakiről.

Vedd elő a fantáziádat, és örökítsd meg őt bármivel, legyen az:

mese, rajz, festmény, képregény, dal, vers, jelenet, jelmez, filmötlet, ajándéktárgy, bármilyen anyagból készült figura Walakiról és társáról, a Bukszáról.

Most már tudod, ők hogyan igyekeznek energiát, pénzt megtakarítani.
Most rajtad a sor, milyennek látod őket?

Legyél Te is Valaki, aki segít Walakinek!

Alkotásodat
1987. május 30-ig
küldd el az alábbi címre:
MAHIR Sajtófigyelő,
Budapest 9. Pf.: 76/a. 1450
Ne felejtsd el ráírni nevedet, címedet és a pályázat címét:
VALAMIT WALAKIRŐL

A pályázat eredményét külön kihirdetjük.

Ötleteidet, javaslataidat várja az Úttörőszövetség, az Energiatanács és még WALAKI.

ÉLEN A TANULÁSBAN – ÉLEN A SPORTBAN

FOCI? HOKI?

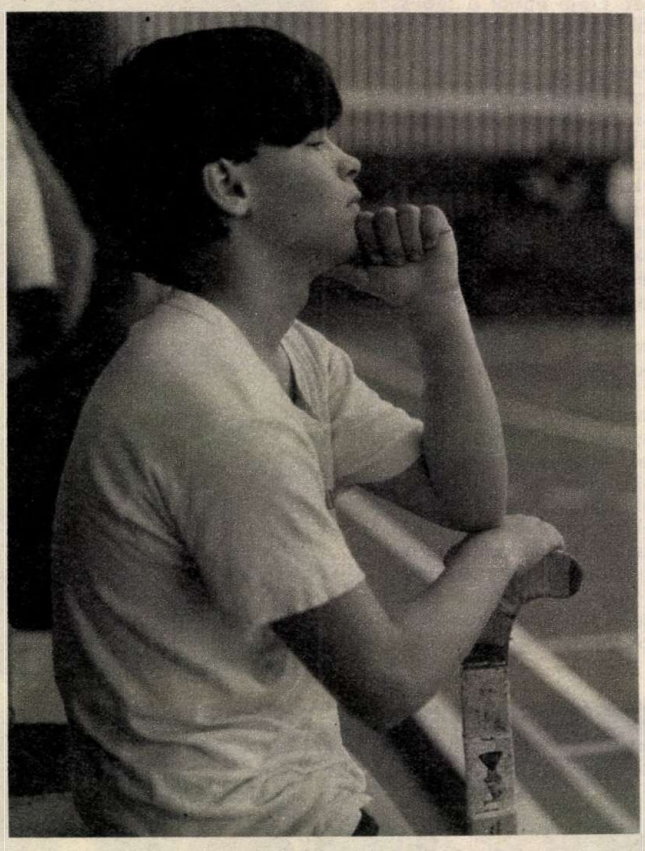

FOCI? HOKI? Nem! Gyeplabda. Igen, a labdarúgáshoz és a jégkoronghoz is hasonlít ez a sportág, ugyanakkor különbözik is mendkettőtől. A mérkőzéseket – jobb esetben – füves pályán játsszák. A 11–11 emberből álló csapatok célja, hogy rövid ütővel a kaucsuklabdát minél többször a kapuba üssék. A kapu mérete és a kapus felszerelése a hokira emlékeztet. Hazánkban jelenleg kevesen űzik ezt a sportágat, régebben népszerűbb volt. Már 1910-ben rendeztek gyeplabdabajnokságot, és hazánk alapító tagja az európai gyeplabdaszövetségnek is.

A kevés gyeplabda-szakosztály egyike az Építők Sportegyesületé. A csapat az első osztályban játszik, ezért nagy gondot fordítanak az utánpótlás nevelésére. Segítik, támogatják a Vámos Ilona Általános Iskola Diáksportkörét, ahol a jól működő gyeplabda-szakosztályban sok gyerek kergeti a kaucsukgolyót. Az ifjúsági csapat legjobb tanulója Seszták Péter, alacsony, csupa izom fiú. Edzője sok szépet és jót mesélt róla. Kemény, igyekvő, harcos versenyző, aki végighajtja az edzéseket, mérkőzéseket. Nincs számára elveszett labda. Az edzésen megfigyeltük, ha a támadó játékos labdáját az ütőjével nem tudta megállítani, akkor belevetődött a lövésbe. Nos, aki próbálta, tudja: iszonyú keményet üt a meglőtt gyeplabda. Az edző megsúgta: ne gondoljuk, hogy most a fotózás miatt hajt így. Máskor sem kíméli magát.

Emellett jó tanuló is. Tizennégy tantárgy közül hétből ötösre, hétből négyesre áll. Kedvence a matematika. Most nyolcadik osztályos, és gimnáziumban szeretne továbbtanulni.

Pertics István
FOTÓ: Páros György

SZÉL JEGYZET

Olyan szelíd tud lenni. Néha csak kedvesen simogat, finoman beleborzol a fák lombjaiba, megemel egy szőke hajtincset, meglibbent egy zászlót... Ennyi, semmi több.

Néha viszont fékezhetetlenül tombol, autókat dönt fel, házakat, vezetékeket tesz tönkre, néha esőt, áradást, több méter magas tengerhullámokat okoz, ahogy tömege a kisebb légnyomású helyek felé áramlik. Merthogy ez a szél lelke, ez a légnyomáskülönbség szüli meg a simogató fuvallatot és a tomboló orkánt egyaránt. Persze, ahogy életre kel, azonnal útnak indul, mi pedig figyeljük, mérjük vándorlásának sebességét, akár egy autóét, vagy vonatét, repülőét. Ereje ebből a sebességből fakad, s bár itt Európában ritkán kezd féktelen tombolásba, de például az óceániai szigetvilágban félelmetes és fenyegető vágtatásokat rendez. A rendszeresen visszatérő nagy viharokat, orkánokat, hurrikánokat már évszázadokkal ezelőtt is sajátos nevekkel illették a tájék lakói. Félelemmel, rettegéssel figyelték a viharok pusztítását, s tulajdonképpen a szél az a természeti erő, amelynek rosszakarata ellen ma sem tudunk védekezni.

No de ne szóljunk róla haraggal, elvégre évezredeken át vitte, röpítette az ember vitorlákkal felszerelt hajóit, évszázadokon át forgatta a lisztet őrlő malmok kerekét, vagy éppen áramfejlesztő dinamókat hajt ma is munkába fogott erejével. A szörnyeteg tehát nemcsak szelíd tud lenni, hanem hasznos is.

S. F.

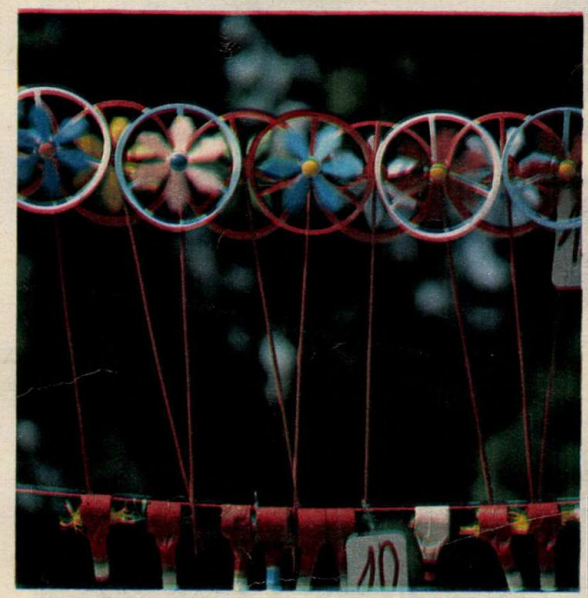

Ezernyi szelíd arca közül íme egy: játékosan forgatja a színes kerekeket

Büszke zászlót táncoltat, megfürdeti őt szertelen fuvallataiban

Sebességét egy anométer nevű műszerrel mérik, de erejét megmutatja a görbülő fiatal fa is

A „bulóval" a szél irányát mérik az autópályák, a repülőterek mellett

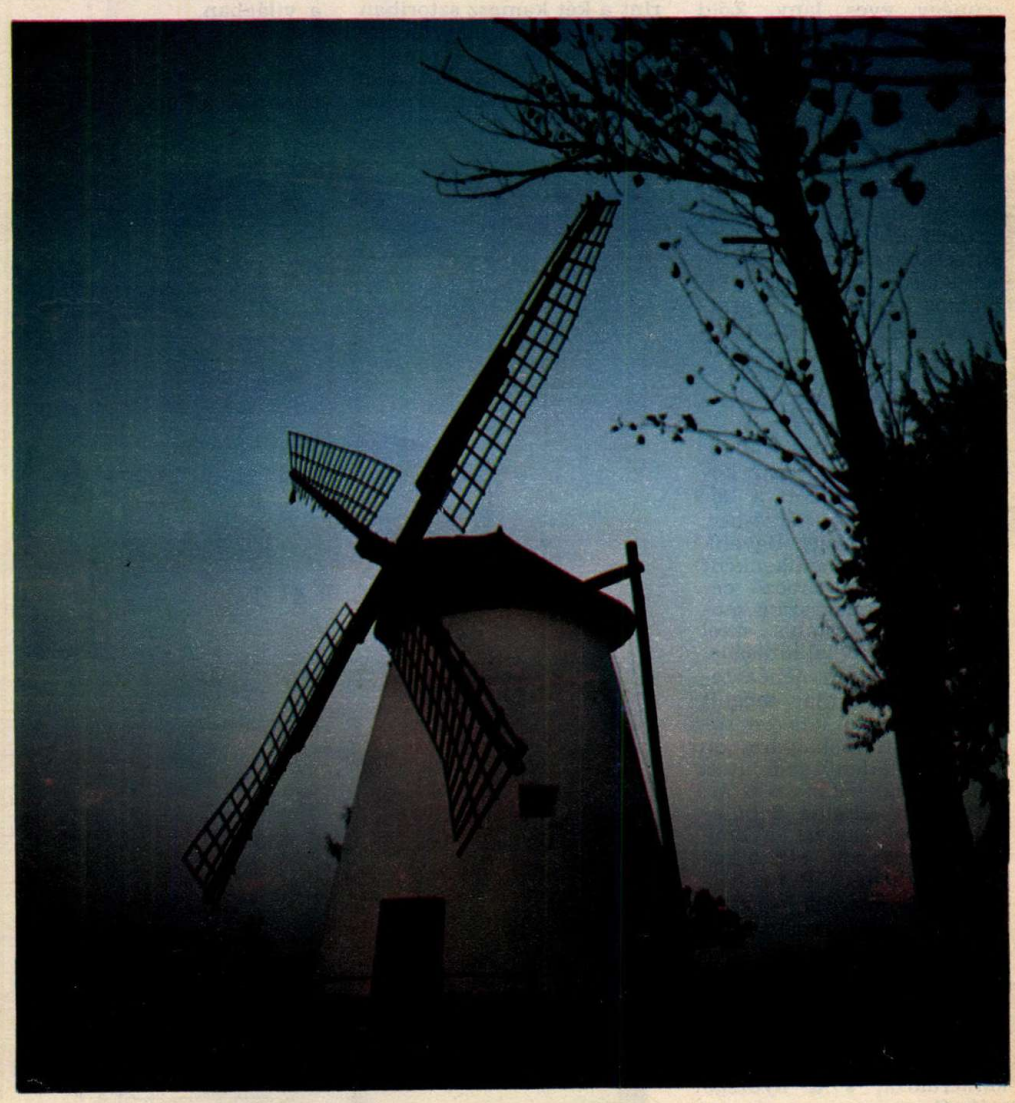

Itt is kerekeket forgat, akhogy a lapátok egy áramfejlesztőbe viszik, közvetítik erejét, energiáját

Sok helyütt az életet jelképező kenyérgabonát is a szél erejével őrölték meg

KEDVES ISMERŐS

A HÁZIBULI VÉGET ÉRT...

Claude Pinteau ideges volt. Tudta nagyon jól, ha Vic szerepére nem talál végre egy megfelelő kamaszlányt, könnyű kis filmjének, a Házibulinak a terve, menthetetlenül elbukik. Talán már bánni is kezdte, hogy nem a III. Richárd rendezésébe fogott bele. A klasszikus drámával biztosan kevesebb gondja lenne.

Ekkor, mint valami isteni ajándék, megjelent egy tizennégy éves lány. Zöld szemek, barna haj, szabályos arc, szabályos alkat... Ezek csak külsőségek, mondta a rendező, mikor kényelmes székébe ereszkedett s intett az operatőrnek, hogy csináljanak Sophie-val egy próbafelvételt. S láss csodát, a lány olyan egyszerű természetességgel sétálgatott és beszélt a felvevőgépek előtt, mintha csak kirakatot nézegetne a barátnőivel. — Ez az — fordult lelkesen asszisztense felé Pinteau, s végre sínen érezte vállalkozását.

*

Az igazat megvallva, Sophie Marceau már korábban hozzászokott a közönséghez, az érzéshez, hogy sokan nézik, figyelik őt. Gyermekmanökenként mutatta be különböző cégek iskolásoknak szánt modelljeit, belekóstolva ezzel édesanyja foglalkozásába. Az apa eközben nehéz teherautók volánja mögött ült, s a hosszú utakon sokat gondolt kislányára, de az még véletlenül sem jutott eszébe, hogy valaha is sztár, filmcsillag lehetne Sophieből. Erről maga a lány sem ábrándozott. Élte a kamaszok életét. Pinteau a Házibuli forgatásán nem is adott neki különösebb utasításokat. Csak arra kérte, élje bele magát a történetbe, s játsszon, ahogyan akar, Sophie pedig játszott, azaz inkább megélte a film helyzeteit, tudomást sem véve a kamerákról, s a nyüzsgő stábról.

A Házibuli és a Házibuli folytatódik című produkciók óriási sikert arattak. Pinteau örült a diadalnak, de azért józan maradt. Egyik nyilatkozatában bevallotta, hogy a két „házibuli-produkció" minden erénye ellenére nem korszakos alkotás. Ha mégis beszélnek majd róluk húszharminc év múlva, azt Sophie Marceau-nak köszönhetik. Elvégre a Házibuli fedezte fel őt, a folytatása pedig tovább érlelte tehetségét... Pinteau szerint a két kamasz sztoriban is elsősorban a lány természetes játéka ragadta meg a nézőket, s egyáltalán nem csodálkozott azon, amikor 1983-ban Sophie Marceau megkapta a Cesar-díjat, vagyis azt az elismerést, amelyet az ígéretesebb tehetségeknek ítél oda a szakemberek és a kritikusok csapata.

A szülők örültek. Nem gondolták volna, hogy a lány filmjeinek ekkora sikere lesz, nem gondolták volna, hogy a lány, akinek sem bálványai, sem szenvedélyei nem voltak, ilyen hamar megtalálja a helyét a világban.

*

Ma már egészen más arc néz ránk a Sophie Marceau fotókról, mint a házibulifilmek idején. Huszonegy éves lesz az 1980-ban felfedezett lány, mondhatnánk: komoly nő, komoly színésznő lett belőle. Bár szívesen emlékezik a két Pinteau-produkcióra, mostanság egészen más filmekben vállal szerepet. Heti két-három szerepajánlatot kap, amelyekhez a rendezők a forgatókönyveiket is mellékelik. De Sophie Marceau válogatós. Megteheti, hogy az legyen, bólintanak a kritikusok, elvégre alig van túl a második ikszen, máris a legnagyobbak közöttt emlegetik a nevét.

Sophie egyébként zavarosnak, kuszának tartja a neki postázott forgatókönyvek jelentős részét. Igazából csak olyan filmekben vállal szerepet szívesen, melyeknek világos a történetük. „Az embereknek történetekre van szükségük" írja finoman elutasító levelében Sophie Marceau a rendezőknek, akik közül már többen is nagyképűséggel vádolták emiatt a fiatal színésznőt. Tévednek, Sophie egyszerűen csak igényes, s talán még ma is olyan messze érzi magát a sztárság fogalmától, mint amikor először állt a felvevők elé. Nem is akar híres, fénylő csillag lenni, bár már több sikeres film van mögötte.

Andrzej Zulawskinak talán éppen ez a tartózkodás, ez a szerénység tetszett meg benne. Ezért is adta neki az 1985-ben forgatott Irányított szerelem, és az 1986-os Pokolraszállás című produkciók egyik főszerepét. A film világa kérlelhetetlen. Átformálja az embert, főleg azokra leselkedik ez a veszély, akik már igen korán nevet szereznek maguknak. Zulawski állítja, hogy Sophie bámulatos. Játsszon bármit, utcanőt, vagy szenvedő feleséget, minden szerepben meg tudja őrizni saját egyéniségét, erre pedig csak a legjobbak képesek. Nem véletlen, hogy a rendező, most vele szeretné megformáltatni legújabb filmjében a francia történelem legendás hősnőjét, Jeanne d'Arc alakját. Sophie lelkesedik, s várja Zulawski telefonját, mely azt jelentené, hogy véget értek az előkészületek, kezdődik a forgatás.

Addig sízik, teniszezik, főz, mosogat, s beszélget a szüleivel, barátaival.

Egyszóval éli a huszonéves lányok életét.

S. F.

PAJTÁS

SOPHIE MARCEAU

BICIKLIN? FEJEN ÁLLNI?!

Ott állunk a kelenföldi lakótelep közepén, az Olimpia mozi meletti hatalmas parkban, és érezzük, hogy belénk fagyott a szó. Az iménti bejelentés után nem csoda, hogy jégcsap lóg a szíveken.

— Egy csepeli gyerek tegnap hatvanat pattogott az első kerekén!... — mondta Pap Sándor néhány perce.

Dráma! Most aztán törheti a fejét a Szerpentin Kerékpáros Klub legénysége, hogy mivel vágjon viszsza. Mert ezt ugyebár nem lehet szó nélkül hagyni. Ez kisebb fajta becsületsértés. A fiúk tűnődve ülnek BMX kerékpárjaikon, aztán legyintenek egyet, és indulnak gyakorolni.

Félelmetes figurákat vesznek elő. Dombra fel, aztán géppel együtt a levegőbe ugranak, és ott megfordulva már száguldanak is vissza a lejtőn. Kézenállás a kormányon, suhanás a hátsó keréken... Mondják, manapság ők a legjobb BMX-esek. De hát mi is ez a produkció?

— Kicsit, akrobatika, kicsit kerékpártudás, tánc... mindegy, hogy minek nevezzük. Amit biciklivel meg lehet csinálni, azt mi mind meg akarjuk tanulni. Emlékszem, még nem is ment a moziban a BMX banditák című film, mi összeültünk egy este, és reggelig bámultuk videon. Harmincszor néztük meg! — áll meg egy szusszanásnyi időre Polczer Péter.

— A figurák egy részét onnan tanultuk, de nekem például jár egy amerikai újság, a BMX PLUS. Abban szakszerűen le vannak írva a különböző elemek. Amit mi csinálunk, az a free style, azaz a szabad stílus. Mert létezik még kétfajta terepverseny is.

Aztán száguldanak tovább. Piruett az első keréken, az apró termetű Kende Andris hirtelen a nyeregből a kormányrúdra ül át. Színes bringák, kiszínezett tornacipők, igazi kavalkád az egész! BMX. Három bűvös betű, na meg egy hozzá tartozó, bűvös számjegy. Az ára... Súlyos ezrekben mérik ezeknek a különlegesen erős kerékpároknak az árát. És a szülők félnek, hogy ez is csak egy divat...

— Divat? — kérdez viszsza Pap Sándor. — Az USA-ban például már húsz éve csinálják!... A divat meg ugyebár csak rövid életű...

Persze nincs idő sok beszédre. Mert a Szerpentin Kerékpáros Klub BMX-eseinek készülniük kell a bemutatókra, a népszerűsítő műsorokra. A szerpentinesek, nyugodtan mondhatjuk „bicikli-őrültek". És ezt nem is lehet máshogy csinálni. A BMX klubon kívül foglalkoznak a túrakerékpározással is, táborokat szerveznek, szervizt biztosítanak, és mindezt havi 25 forintért!

Balett-táncosként pörögnek, akrobata módjára ugranak, csak úgy nyekkennek a vázak. Jövő héten bizonyára lesz min csodálkoznia a csepeli srácnak, aki hatvanat pattog az első keréken.

(Trencsényi)
Szalay Béla felvételei

Amilyen egyhangúak a háttérben sorakozó lakótelepi házak, olyan színes és változatos a házak között parádézó BMX kerékpárosok gyakorlása. Tánc, akrobatika... mindegy, hogy végül is minek nevezzük a Szerpentin Kerékpáros Klub ifjú varázslóinak mutatványát. Egy biztos: őket már megbabonázta a három betű: BMX...

SZÍNHÁZ

Sándor, József, Benedek... a három név, ezúttal három színpadi hős neve. Az asztaloslegény, a kidobott ügyvéd és az elcsapott színész ezernyi kalandos helyzetbe csöppen, s ezernyi szerepbe, álarcba bújva leckézteti meg mindazokat, akik megérdemlik. **Békés József darabját a békéscsabai Jókai Színház** állította színpadra **Madarász Iván zenéjével,** s nemsokára a televízió is közvetíti a társulat egyik előadását.

— A mű legfontosabb üzenetének azt tartom — magyarázza Kecer Róbert, a színház igazgatója —, hogy a vidám kedély, a mindig bizakodó hangulat az embert élete legnehezebb helyzeteiben is képes megsegíteni.

KIÁLLÍTÁS

Erre mifelénk, Európában egyetlen nép sem ékeskedett különösebben a madarak tollával. Talán azért sem, mert errefelé nem él olyan sok fajta tarka szárnyas, mint mondjuk Amazóniában, az egzotikus folyók és erdők vidékén. A térség indiánjai legszívesebben az ott röpködő madarak tollából készítik művészeti alkotásaikat. Sámánmaszkok, fejdíszek, törzsi jelvények kapnak fontos szerepet náluk az élet minden jelesebb eseményében, a névadástól kezdve a mágikus, földöntúli erőket idéző rituálékig.

Az elmúlt esztendőkben **dr. Boglár Lajos néprajzkutató** az Amazonas vidékén járt. **Több mint száz, tollból készült népművészeti alkotást gyűjtött a brazíliai indiánok törzseinél.** Ezt az érdekes anyagot láthatjuk **május 11-ig a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum kiállításán,** melyet a Boglár Lajos által készített filmek és fényképek tesznek még érdekesebbé.

FILM

„Vigyázat, életveszély!" — ez forog Szpartak Molodcov fejében, amikor **egyik** reggel, munkába menet megtorpan egy leszakadt magasfeszültségű vezeték előtt a parkban. Ettől kezdve azonban csupa vidámság és humor, csupa komikus félreértés **Leonyid Gajdaj** filmje. Az alkotás néhány jelenet erejéig afféle szatírikus képet is ad a nemtörődömségről, Molodcov főnökének, munkatársainak lustaságáról, egy segítőkész, de megbízhatatlan iszákosról... A szovjet mű hőse egyébként tipikus kisember, akiben azonban egy különleges helyzet rögtön lelkiismeretes tenniakarást ébreszt.

*

Még egy érdekesség: szintén áprilisban mutatják be az **Esti eső című kínai filmet,** melynek cselekménye a hatvanas évek Kínájának hirhedt időszakában, az úgynevezett „kulturális forradalom" napjaiban játszódik.

TELEVÍZIÓ

Áprilisi adástervéből a következő érdekességet kínálja a **Gyermekosztály és a Drámai főosztály.**

4-én indul egy szolgáltató sorozat, amely különböző kulturális, sport- és szabadidős ajánlatokkal segít nektek a programok megtervezésében, megszervezésében. A **„Gyere velünk"** a jövőben minden hónap elején jelentkezik majd.

Nem fontos, hogy képernyő előtt töltsétek a tavaszi szünetet, de délelőttönként egy-egy órára azért érdemes leülni elé. A matiné műsorának érdekessége a **Négy jó barát** című négyrészes szovjet filmsorozat lesz, melynek első epizódja **7-én** kerül adásba.

Már megszokhattuk, hogy a **Kuckó** időről-időre mindig előrukkol valami különlegességgel. **Április 19-én** a húsvéti népszokásokról ad afféle országos „térképet" a műsor.

A **Drámai főosztály 16-i műsora,** a **„Drámaírók műhelyében"** című adás, ezúttal Karinthy Ferenc sokoldalú, sokszínű munkásságát mutatja be. Karinthy Frigyes fia, édesapja hírnevének árnyékában közölte első írásait még a felszabadulás előtt. Nyomasztó lehet az efféle apai örökség, sokakat talán meg is bénított volna. **Karinthy Ferenc** azonban megteremtette a maga sajátos írói világát. A műsor nemcsak az írót mutatja be, hanem részleteket is közöl drámáinak televíziós változataiból.

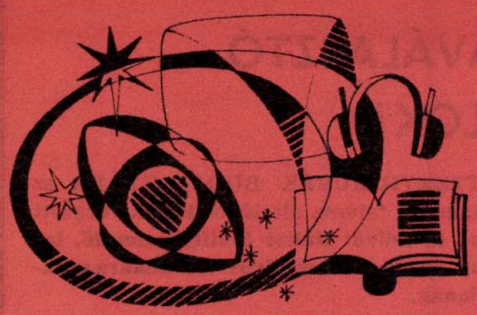

NÉZD, HALLGASD, OLVASD!

Összeállította: Sinkovics Ferenc

KÖNYV

Újra itt a Bukfenc! Hosszú Csipkerózsika-álma után felébredt, arca, külseje ugyan teljesen megváltozott, de a lelke a régi maradt.

Történt ugyanis, hogy a Tanácsköztársaság előestéjén, 1919. március 8-án Paulini Béla szerkesztő gondozásában megjelent egy gyermekújság. Sok tréfás történettel, verssel, rajzzal, humoros írással szórakoztatta és nevelte kis olvasóit. A Bukfenc sajnos nem élhetett sokáig, a Tanácsköztársaságban uralkodó vészes papírhiány miatt 1919. június 15-én jelent meg az utolsó száma. Az újból életre kelő Bukfenc nem újság, a szó szoros értelmében. Inkább egy könyvsorozatnak szánják **szerkesztői, a Kisdobos munkatársai.** Az első kötet három írásban is megemlékezik a valaha volt Bukfencről, de Krúdy Gyula, Várnai Zseni és Szép Ernő egy-egy művén kívül, már csupa újdonságot, vagy legalábbis olyasmit kínál, ami nem jelent meg a régi lap hasábjain. A válogatást leginkább sokfélesége, színessége, hangulatossága miatt dicsérhetjük. A Hiszi a piszi is érdemel néhány elismerő szót magas színvonaláért is, elvégre olyan íróktól, költőktől közöl műveket, mint például Lázár Ervin, Iszlai Zoltán, vagy Mark Twain, Jaroslav Hasek, Kormos István.

RÁDIÓ

Nagy sikerű és fontos sorozata a rádiónak az **„Utazás matériába"** című műsor. Az ötlet lényegéről beszélgettünk **Mezey Károly** szerkesztővel.

— Patay László etológus, s jómagam egyszer csak arra gondoltunk, hogy kellene egy sorozat, amely kiegészíti az általános iskolások tananyagát — mondta Mezey Károly. — Olyan fejezetekre tagoltuk a műsort, amelyek mindig egy-egy fontosabb, az emberiség életében különösen nagy szerepet játszó anyagot vesz a górcső alá.

— Igen, de ezek a műsorok nemcsak az anyagok, mondjuk a kő, a só, a vas tulajdonságaival foglalkoznak . . .

— Hanem azzal is, hogy mekkora hatással voltak az emberi társadalmak, s az emberi elme, a civilizáció fejlődésére ezek a matériák, no meg a belőlük készülő szerszámok, használati eszközök.

— Akkor ez most természettudományos, vagy inkább kultúrtörténeti sorozat?

— Mind a kettő egyszerre. Azt mondtuk még a legelején Patay Lacival, aki egyébként a sorozat műsorvezetője is, hogy mutassuk meg, mennyire elmosódik a határ a természettudományok és a humán tudományok között, hogy mennyire összefüggenek életünkben, világunkban az egymástól látszólag távol eső dolgok, jelenségek. Legkézenfekvőbb példa az atomenergia felfedezése, s az a világpolitikai helyzet, ami ebből született. De említhettem volna akár az aranyat, az olajat, a vasat vagy a bronzot is.

— Tapasztalata szerint mennyit tudnak a gyerekek a különböző anyagokról?

— Sokat. Nagyon tájékozottak a mai általános iskolások. A nyolcvankét részből álló sorozat inkább csak érdekességekkel, adalékkal szolgálhat.

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL 1987. március 20—29.

Szórakozni akarsz? Művelődni akarsz? Akkor ne menj el közönyösen a Tavaszi fesztivál programkavalkádja mellett!

Ismered Bachot? Csak művein keresztül juthatsz közelebb hozzá. Próbáld meg rávenni szüleidet, vigyenek el **március 26-án a Budapesti Kongresszusi Központba, a Liszt Ferenc Kamarakórus Bach-estjére.** Ha érdekel a komoly zene, ugyancsak a kongresszusi központban meghallgathatod **Verdi Rekviemjét** is, Rico Saccani vezényletével, **március 29-én,** vasárnap.

Március 27—28-án a XXII. kerületi művelődési házban a budapesti úttörő fúvós és vonós zenekarok találkoznak, 28-án pedig a Modern Hungária aláfestő zenéje mellett a II. Coca-Cola görkorcsolya- és diszkótáncversenyre kerül sor. Ugyanezen a napon **Peremartoni Krisztina** ad gyermekműsort, utána pedig a **Csillagfény diszkó,** a fesztivál ifjúsági bálja következik.

Ugyancsak 28-án lesz még egy jeles program, a **Budapest Sportcsarnokban Linda** ad műsort, melynek középpontjában az egészség és az edzettség kérdése áll majd.

E pár sort egyébként csak ízelítőnek szántuk, a **Fesztivál újság** nyújt számotokra bővebb információt.

FIATALOK, FIGYELEM!

A BUDAPRINT Kelenföldi Textilgyár korszerű gyárrészlegei — fonoda, szövöde, kötő-hurkoló — az 1987—88-as tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat fonó, szövő, kötő; fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.

Felvételi vizsga nincs! Tanulmányi idő: 3 év.

Ösztöndíj: a tanulmányi eredménytől és az évfolyamtól függően, **havi 250—800 Ft.**

Juttatások:

— társadalmi alapösztöndíj 500 Ft/hó, plusz a tanulmányi eredménytől függően 150—250 Ft tanulmányi pótlék a teljes tanulmányi időre;

— kollégiumi elhelyezést valamennyi vidéki tanulónak biztosítunk;

— iskolakötényt, munkaköpenyt, munkacipőt, tornafelszerelést füzetcsomagot a gyár, tankönyvet az iskola biztosít;

— egész évben kedvezményes textilvásárlás a vállalat termékeiből

Szakmunkásvizsga után:

— kereseti lehetőség 3500—5500 Ft;

— leányvállalatunkban a vidékiek elhelyezését havi 150 Ft-ért biztosítjuk;

— a továbbtanulást támogatjuk.

További részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást szervezünk.

Cím:
BUDAPRINT
Kelenföldi Textilgyár,
személyzeti-oktatási osztály,
Budapest XI.,
Budafoki út 111—113. — 1117
Telefon:
868-955/191 mellék.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1987—88-as tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textilgépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos szakmákra szakmunkástanulónak.**

Tanulmányi idő 3 év. Felvételi vizsga nincs!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.

A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára,
személyzeti osztály,
Budapest, Pf.: 43. — 1502
Telefon: 662-688

Az 1987/88-as tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év. Juttatások: 500 Ft alap, társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; 200 Ft kiemelt szakmapótlék; tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft. **Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára** iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: 500 Ft alap, társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; tanulmányi ösztöndíj, a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft, II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tól 800—900 Ft.

Ingyen munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 forintért biztosítunk az iskolában és az üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás, évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4500—7500 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől csütörtökig, 8—15 óráig, a **személyzeti osztályon.**
PATEX Angyalföldi Szövőgyár,
Budapest XIII., Fáy u. 81—83. — 1135
Levélre részletes tájékoztatót küldünk.
Cím: Budapest, Pf. 391. — 1394

HIRDETÉS

PÁLYAVÁLASZTÓ LÁNYOK, FIÚK!

A Budapesti Elektromos Művek az Ipari Minisztérium felügyelete alatt működő közüzemi vállalat. Felelős — ellátási területén belül — a villamosenergia-szolgáltatással kapcsolatos tevékenység végzéséért. **Vállalatunk műszaki-gazdasági feladatait három, egymástól jól elkülöníthető tevékenységi csoportba sorolhatjuk.**

1. A vállalat kezelésében lévő hálózatok, épületek, gépek, berendezések üzemeltetése, a szükséges fenntartási és karbantartási munkák végzése.

2. Energiagazdálkodási tevékenység, ezen belül a fogyasztók energiaigényének kielégítése.

3. Hálózatfejlesztés. Az áramszolgáltatási területen jelentkező hálózatfelszerelési, -építési igény kielégítése.

Szakmunkástanulóink képzése főhivatású szakoktatók irányításával tanműhelyekben, illetve az üzemegységeknél folyik. **A képzési idő általános iskolai végzettségűeknek 3 év, érettségizetteknek 2 év.** A tanulóévek alatt elsajátítják a villanyeszerelő szakma legfontosabb technológiáit.

Szakmunkástanulóink minden őket megillető juttatást — tanulmányi és társadalmi ösztöndíjat, munkaruhát, étkezést — megkapnak, a vidéki tanulók részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A III. éves tanulókat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk.

A továbbtanulást támogatjuk.

Az iparágban dolgozók energia-árkedvezményben és egyéb juttatásokban részesülnek.

Az alábbi szakmákra várjuk jelentkezéseteket: villanyeszerelő, műszerész, vízvezeték-szerelő, kőműves, festő-mázoló.

A továbbtanulási jelentkezési lapra írjátok rá, hogy a Budapesti Elektromos Művekhez jelentkeztek.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Budapesti Elektromos Művek oktatási központja.

Cím: Budapest VI., Weiner Leó u. 7. — 1065
Telefon: 126-011.

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEK ELMŰ

Régi ismerősöd a mozikban!

MOKÉP

ASTERIX, A GALL

A híres képregényhős kalandjai színes francia rajzfilmen.

Április 9-től találkozhatsz Asterixszel a mozikban!

LÁNYOK, FIGYELEM!

Csak 3 év szorgalom, s a jövedelmed havonta 4500—6500 Ft lehet!

Az 1987 szeptemberében induló tanévre várjuk az általános iskolát végzett vagy most végző lányok jelentkezését **budapesti és vidéki gyáregységeinkbe fonalgyártó szakmára.**

Már a tanulóévek alatt is sok-sok kedvezmény!

Kollégiumi, leányotthoni elhelyezés kb. 150 Ft-ért. Ingyen tanszerek. Munkaruhát, iskolaköpenyt biztosítunk. 6 Ft-ért napi háromszori étkezés.

Havonta — évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 250—1100 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz társadalmi ösztöndíj, mely két részből áll: 500 Ft alapösztöndíj és a tanulmányi eredménytől függően 150—250 Ft tanulmányi pótlék.

VÁLASSZ GYÁREGYSÉGEINK KÖZÜL!

MASTERFIL
PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT

— Lőrinci Gyára, Budapest, Gyömrői út 85—91. 1183;
— Kaposvári Gyára, Kaposvár, Jutai út 6. 7400;
— Miskolci Gyára, Miskolc, József A. u. 21. 527;
— Váci Gyára, Vác, Vám u. 1. 2600;
— Újpesti Cérnagyár, Budapest, Váci út 91. 1044;
— Bácsalmási Gyára, Bácsalmás, Rákóczi u. 11. 6430

„Fonalgyártó szakma — 1214-1" megjelöléssel várjuk továbbtanulási jelentkezési lapodat a számodra legmegfelelőbb gyáregységünk személyzeti-oktatási osztályán.

Kérésedre postafordultával részletes tájékoztatást küldünk!

PAJTÁS, PÁLYÁZZ, NYERHETSZ!

A Móri Állami Gazdaság reklámpályázatot hirdet szörpjeinek rövid, frappáns reklámozásához.

Pályázati feltétel:
a reklámszövegnek tartalmaznia kell a „Móri szörp", illetve „Móri szörpcsalád" megnevezést.

DÍJAK:
Az I. helyezettet 5000 Ft-tal,
a II. helyezettet 3000 Ft-tal,
a III. helyezettet 2000 Ft-tal jutalmazzuk.
a IV–X. helyezettek 23–23 palack szörp díjazásban részesülnek, mely gazdaságunk teljes választékát jelenti.

Beérkezési határidő: április 20.
Pályázataitokat levélben a Móri Állami Gazdaság, Mór, Major u. 3. 8060 címre küldjétek. A borítékra írjátok rá:

„KERESSÜK A SZLOGENT"

Az eredményhirdetés a Pajtás május 28-i számában jelenik meg. A díjakat postán küldjük el nyerteseinknek.

Pajtások, várjuk ötleteiteket!

MÓRI ÁLLAMI GAZDASÁG

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI:
V. SÓLYOM ERZSÉBET

Rejtvényeink megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: április 2.

Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397. A borítékra vagy a levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

LABIRINTUS. Olykor egy varázsló is kerülhet kínos helyzetbe. Vajon melyik úton induljon hazafelé, hogy ne érje meglepetés?

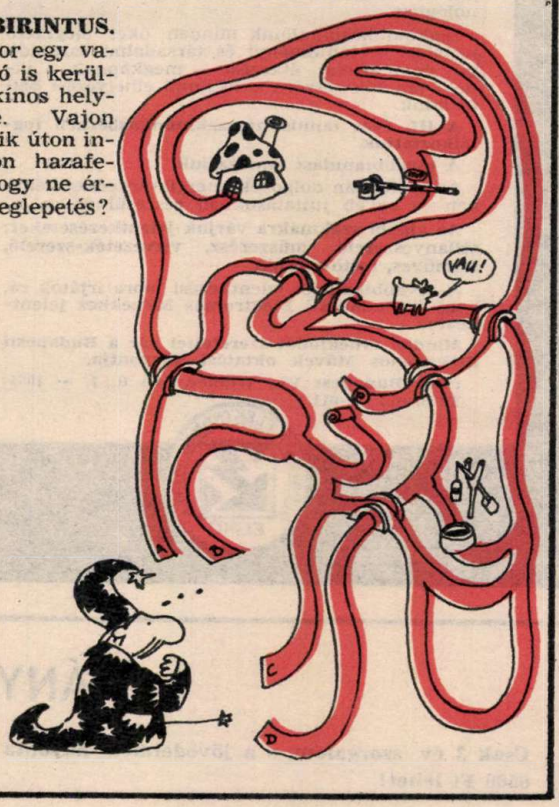

KI A NEGYEDIK?

A. István .....
B. László .....
C. Kálmán .....
D. ....

1. feladat: Az alább felsorolt adatokat kapcsold az uralkodók nevéhez! Amiket nem tudtál besorolni, azokból az adatokból következtess a negyedik uralkodóra.

1. Boszorkányok pedig nincsenek. 2. Lovagkirály. 3. Vármegyék szervezése, 4. Kővárak építése, 5. Lopásért akasztás. 6. Tudós király. 7. Tíz falu építsen templomot. 8. Kunok letelepítése. 9. Tordai hasadék. 10. Államalapító. 11. Horvátország elfoglalása. 12. Második honalapító.

2. feladat: Állapítsd meg, mi az összefüggés a negyedik uralkodó és a térkép között!

A legjobb megoldást beküldő tanulót egy-egy szép könyvvel jutalmazzuk.

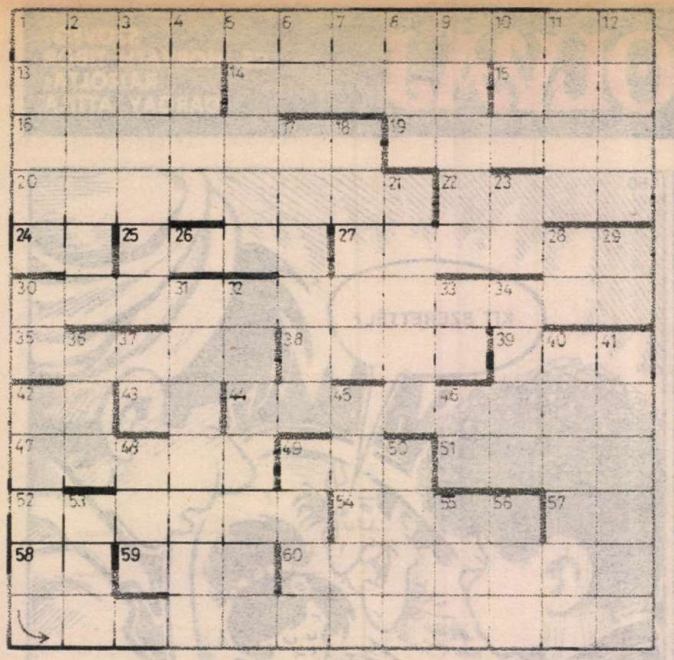

BOLDOG NÉVNAPOT! A rejtvényünkben szereplő művészekkel többnyire az Operaház színpadán találkozhatunk. Mindhárman márciusban ünnepelték névnapjukat.

VÍZSZINTES: Népszerű operaénekes, szegedi vendégként lép fel gyakran a fővárosban, szívesen kirándul más műfajok területére is. 13. Intő. 14. Szénsavas víz. 15. **Rába ..., győri sportegyesület.** 16. A virágok elrendezésének művészete (japán szó). 19. Balkáni nép. 20. A vegyület **része.** 22. Évében, annak idején — latinul. 24. Magyar Közlöny. 25. Vizet ad. 27. Szabó Magda híres regénye. 30. **A Magyar Állami Operaház vezető balerinája.** 35. Alacsony domb. 38. Ország Elő-Ázsiában, a hajdani Mezopotámia földjén. 39. Zodiac (állatöv) massalhangzói. 42. Svéd és thaiföldi autók nemzetközi jelzése. 43. Véredény. 44. Fényesítés. 47. Kávémárka. 49. Hibáz. 51. Ifjúsági író. 52. Kikapcsolja a lámpát — regiesen. 54. Festésre, súrolásra használják. 57. Kör kerületének része. 58. Duplán játék. 59. Mesebeszéd fele. 60. Építészeti elem és tornaszer.

FÜGGŐLEGES: 1. Német meseíró és -gyűjtő testvérpár. 2. A barokkból kinövő stílusirányzat. 3. Ritka női név. 4. Vitorlázó iskolagép (id. Rubik Ernő tervezte). 5. Japán város. 6. Áraz páros betűi. 7. A rossz **ellentéte.** 8. Lírai műfaj. 9. Felvágott. 10. Sérülés a bőrön. 11. A földgázban, és oldott állapotban a kőolajban is előforduló szúrós szagú gáz. 12. Régebben szokásos társas összejövetel a len és a kender felfonására. 17. A hódpatkány másik neve. 18. Nevével ellát. 21. Fényt bocsát a lakásba. 23. Barlang vége! 26. Az idő jele a fizikában. 28. Hegyes hasáb, hasításra, rögzítésre használják. 29. Házállat. 30. Pecsét helye. 31. Majomfajta. 32. Roskatag. 33. Davis Kupa. 34. Égő. 36. Atmoszféra, rov. 37. Folyadék. 40. Vigalom. 41. Teker. **42. Operaénekes, Szokolay Sándor nemrég bemutatott Ecce Homo című operájában Júdásként lép szinre.** 45. Hazánk legmagasabb hegycsúcsa. 46. Omszk folyója. 48. Nemzetközi Olimpiai Bizottság. 49. Kívánság. 50. Becézett női név. 53. Keonia közepe. 55. Kést élez. 56. Angol vég!

FELÜLNÉZET. A nyolc megszámozott alaprajz közül az egyik felülnézetből ábrázolja ezt a fura építményt. Mit gondolsz, melyik az?

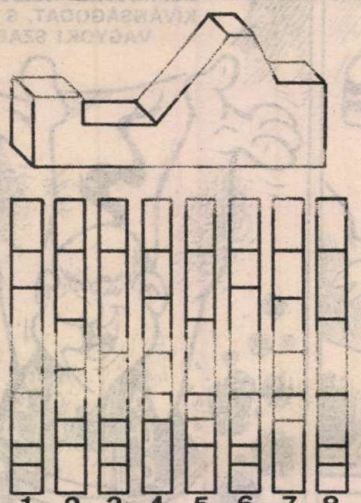

MEGFEJTÉS. Az 1987/11. számban megjelent Töprengő rejtvényeinek megfejtései: Mindent a helyére: rügyfakadás. — Hatszög: E, F. — Kettő egyforma: A 2-es és a 7-es számú épület egyforma. — Előnevek: 1 — C, 2 — E, 3 — F, 4 — A, 5 — B, 6 — H, 7 — C, 8 — D. — Olvass az asztalról!: irodalom, technika, földrajz, angol. — Jó a szemmértéked?: A 2. és az 5. ajtó. — Pontról — pontra: A horgász egy hátulról közeledő óriási haltól ijedt meg.

EGY VONALLAL. Próbáld meg egy vonallal lerajzolni az itt látható ábrát! Indulj el a bal alsó sarokban látható fekete ponttól, s rajzolj le minden háromszöget folyamatosan, amíg vissza nem érsz a kiindulási ponthoz. Vigyázz: a ceruzát tilos fölemelni!

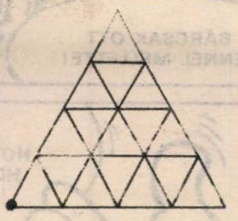

Beküldési határidő: április 13.
A megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk. A levelezőlapra írd rá: FEJTÖRI.

KÉPÍRÁS

A KÉPÍRÁS harmadik számában megjelent „Néma gyereknek lapja sem érti a szavát" című kérdőívre sok levél érkezett. A válaszok beküldői közül a sorsoláson a következők nyertek:

Barcsák Marcus, Arnót; Csík Tímea, Zemplénagárd; Varga Márta, Szeged; Pál Csilla, Eger; Kovács Ákos, Budapest 1151; Lakatos Beatrix, Baja; Kurucz László, Devecser; Mészáros Tamás, Budapest 1072; Paál Norbert, Zalaegerszeg; Laskó Mihály, Szigethalom; Csizmadia Viktor, Tápiószőlős; Vass Éva, Budapest 1092; Sass Imre, Dömsöd; Zrubecz József, Sóskút; Laczó Anita, Kondorfa.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BAGDADI TOLVAJ

SZÖVEG:
CS. HORVÁTH TIBOR
RAJZOLTA:
DARGAY ATTILA

149.

„KI VAGY?" – KÉRDI DZSAFÁR. A HERCEGNŐ ELGONDOLKODIK, ÉS CSAK NAGYSOKÁRA SZÓLAL MEG: „NEM TUDOM. ELFELEJTETTEM." A NAGYVEZÍR ARCÁN ÖNELÉGÜLT VIGYOR TERÜL SZÉT: A MÚLT FELEDÉSBE MERÜLT!

BOLDOGTALAN VOLTÁL, SZENVEDTÉL. EMLÉKSZEL-E, MIÉRT?

SZENVEDTEM VOLNA? NEM EMLÉKSZEM. TALÁN SZERELMES VOLTAM.

150.

KIT SZERETTÉL?

NEM TUDOM.

151.

A VAKSÁGNÁL IS KÍNZÓBB, HA LÁT AZ EMBER, DE TENNI KÉPTELEN! Ó, BÁRCSAK OTT LENNÉK MELLETTE!

BÁRCSAK OTT LENNÉL MELLETTE!

152.

AHMED! HOVÁ LETTÉL? HOL VAGY?!

AHOVÁ KÍVÁNTAD! BAGDADBAN!

153.

SZERETNÉD, HA TÉGED IS UTÁNAVINNÉLEK, UGYE? CSAKHOGY MÁR NEM PARANCSOLSZ NEKEM, HITVÁNY EMBERKÖLYKE! TELJESÍTETTEM HÁROM KÍVÁNSÁGODAT, S ÍGY ÚJRA SZABAD VAGYOK! SZABAD! SZABAD!

...ÉS AZ ÓRIÁS DZSINN SZIKLAORMOKAT RENGETŐ KACAJJAL SZERTEFOSZLIK.

FOLYTATJUK

A MI SZAKMÁNK VÁR MÉG RÁTOK!

PAPÍRIPARI VÁLLALAT CSEPELI PAPÍRGYÁRA * 1923 *

Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei!
Jelentkezzetek PAPÍRIPARI szakmunkástanulóknak a Csepeli Papírgyárba!
A képzési idő 3 év.
Az elméleti oktatás helye az 50. sz. Textil- és Papíripari Szakmunkásképző Intézet (Csepel, Bajáki F. u. 27.).
A gyakorlati oktatás helye a Csepeli Papírgyár.
A képzés ideje alatt tanulóinknak a következő kedvezményeket nyújtjuk:
— *a tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300—1000 Ft) + tanulmányi pótlék (10—50%) és tanulmányi ösztöndíj (50—900 Ft);*
— *térítésmentes ebéd;*
— *kollégiumi elhelyezés;*
— *tanfelszerelés és munkaruha;*
— *minden tanévben egy teljes öltözet ruha;*
— *ingyenes kirándulás;*
— *ingyenes üdülés;*
— *a tanulmányi eredménytől függően, minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk;*
— *sportolási lehetőségek, uszoda és sportlétesítmények a gyár közelében;*
— *ifjúsági klub, könyvtár.*

A papíripari szakmai ismeretek KÖZÉPFOKON is elsajátíthatók a Than Károly Vegyipari Szakközépiskolában (Budapest II., Lajos u. 1—3.). Az iskola a 4 éves képzési idő elteltével középfokú szakmai végzettséget és érettségi bizonyítványt ad.
A középiskolások a szakmunkástanulókkal azonos kedvezményekben részesülnek.
Továbbtanulási lehetőséget a Könnyűipari Műszaki Főiskola biztosít.

Fiatalok!

A papír több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban egyre bővülnek.
Jelentkezzetek!
Biztos jövő, jelentős kedvezmények!
Bővebb felvilágosítást ad a Papíripari Vállalat Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya.
Cím: Budapest XXI., Duna u. 42. — 1751
Telefon: 279-620/535, 301 mellék.

FIATALOK!

Vállalatunk korszerűen felszerelt tanműhelyeiben az alábbi szakmában képez szakembereket.

vasúti járműszerelő, esztergályos,

autóvillamossági szerelő,

elektroműszerész,

épületvillamossági szerelő,

szobafestő-mázoló,

villamoshálózat-szerelő,

erősáramú berendezés-szerelő,

közúti villamosjármű-szerelő,

karosszérialakatos,

anyagmozgatógép-szerelő,

fényező-mázoló,

géplakatos, kőműves, épületasztalos,

villamosgép-szerelő.

Érettségizett tanulók részére elektronikai műszerész szakmában a képzési idő 2 év.

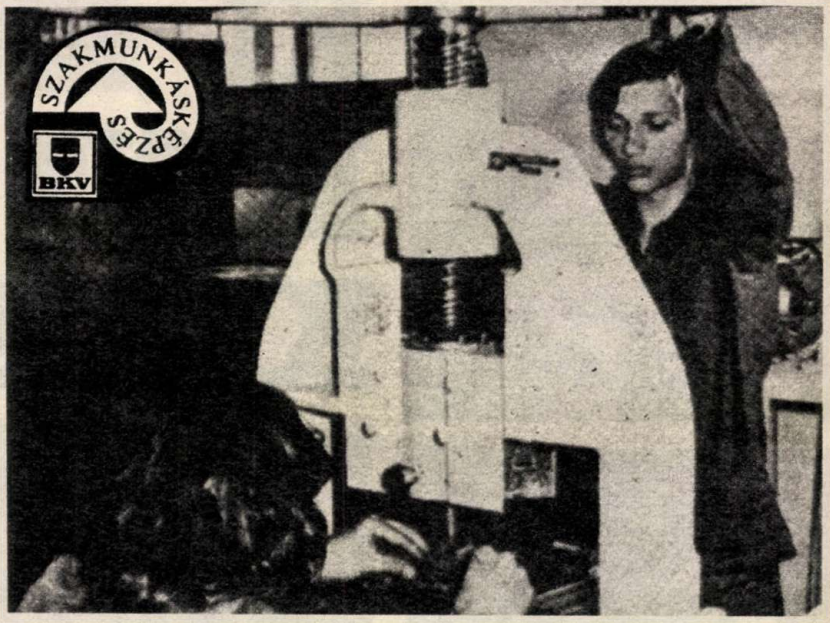

Azok a fiatalok, akik a felsorolt szakmák között megtalálták az adottságaiknak és elképzeléseiknek megfelelőt, jelentkezzenek a következő címen:
Budapest X., Fehér u. 1/C, IV/458.
Telefon: 187—273
Kedvezmények, juttatások a tanulóidő alatt:

– tanulmányi ösztöndíj havonta: 500—1350 Ft;
– díjmentes utazási igazolvány a BKV menetrend szerinti járataira;
– napi 4 Ft-ért ebéd;
– munkaruha;
– sportolási, szórakozási, üdülési lehetőségek.

VÁRUNK BENNETEKET!

HIRDETÉS

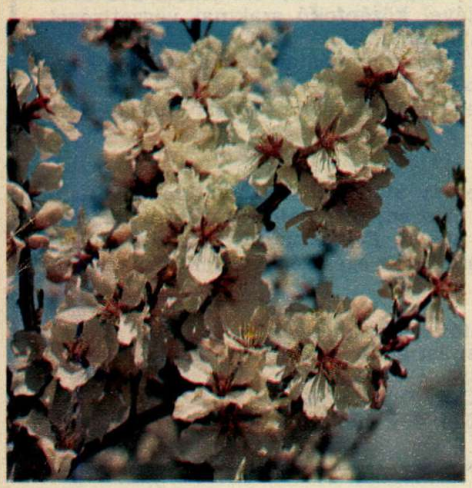

A kora tavaszi kert szép dísze a virágzó császárszakáll, a mandula, a japánbirs és a szamócatő

Az öntözést különösen a száraz, húsvéti, „böjti szelek" idején a díszkert növényei is igénylik, és meghálálják

KI MINT VETI KISKERTJÉT...

Amikor a napsugárnak már nem csak fénye, de melege is van, megmozdul az élet a kertben. A mély téli álmot alvó fák fölocsúdnak. Gyökereik friss erővel kutatják, gyűjtik és szállítják a föld nedvességét a fatörzsön át az ágakba, a vesszőkbe és a rügyekbe, amelyek ettől kigömbölyödnek, pocakot eresztenek. Egyre duzzadnak, míg végül egy fényes, szép tavaszi reggelen a rügypikkely pántok fölpattannak, és kibomlik a fák télen át dédelgetett reménye, kincse-ékessége: a levél, a virág.

Így duzzadnak a magok, a hagymák és a gumók is a nedves föld mélyén, mígnem a benn'ük szunyókáló csíra-élet egyszerre kitör a fényre sötét, kinőtt fészkéből. Amikorra már-már elfogy az elemózsia a szíklevél-tarisznyából, ledobja szürke földkéreg-kalapját, és kitárulkozik a fényre. A sápadt növény ekkor találkozik először a nap sugarával. Ez a sugárzó erő az, amely arasznyi fűszállá, tenyérnyi virággá, nagy bokorrá vagy éppen öles, varjúfészkes fává növeszti azt a búzaszemnyi valamit, amit magnak nevezünk.

Eközben a gyököcske éppen ellenkezőleg, a föld mélyére tör. Megerősödik és elágazik, miközben millió kis tárnát vág, ahová benőve táplálékot merít és visz a felszínre. Így válik biztos támaszává és tápláló forrásává a fényben élő, föld feletti testeknek.

*

Miközben ezek a természetes átalakulások zajlanak, a tavaszi kert bőven ad tennivalót számunkra. Mindenekelőtt takarítsuk el a télen elpusztult növényi maradványokat, takaróanyagokat. Nagyon okosan tesszük, ha az így összegereblyézett növényi hulladékot nem égetjük el, mint szokás, hanem a kert egyik távollevő szögletében komposztáló helyet jelölünk ki és ott összegyűjtjük, majd a friss növényi hulladékkal (kapálékkal, kaszálékkal) együtt komposztáljuk.

A zöldségkertben legfontosabb feladat, hogy megtrágyázzuk, majd fölássuk és elgereblyézzük a földet a magvetéshez és a palánták elültetéséhez. A jól előkészített, szépen, egyenletesen elmunkált magágyba vethetünk például fejes salátát, sóskát és spenótot. A sorokat egymástól 25 centiméterre jelöljük ki (célszerű ezt kifeszített zsineg mellett elvégezni).

A magvakat vagy a zacskóból, vagy tölcsérformára hajtott papírlapból szórjuk ki a 2-3 centiméter mély kis barázdákba.

A gyökérzöldségek magvai úgynevezett drazsírozott formában is megvásárolhatók. A pehelykönnyű, apró magvacskákat tápláló burokkal vonják be, ami által félborsónyi nagyságú lesz. Így már szemenként vethető. Ennek nagy előnye, hogy nem kell egyelni a sorokat. A drazsírozott sárgarépa és petrezselyem magvakat 25—30 centiméteres sortávolságra vessük, egymástól pedig 5 centiméterre a sorban. Fontos tudni azonban, hogy a magvakat védő burok leáztatásához a kelés idején bőséges nedvesség kell, különben a mag elpusztul. Ezért, különösen szárazságban, rendszeresen öntözzük az ágyást.

Duggassunk hagymát is. Ehhez 15—20 centiméteres sorokat húzzunk ki, és azokban 5—10 centiméter távolságra és két centiméter mélyre ültessük el a dughagymát.

A gyümölcsöskertben tisztítsuk meg a fák és bokrok alját. Az egres- és ribiszkebokrokról vágjuk le az elszáradt, törött és elöregedett részeket. Tisztítsuk meg a málnást is. Fontos, hogy a fakadás utánra ne maradjon elpusztult, letermett vessző, hiszen ez csak útban van, és betegségek forrása lehet. A szamócaágyást is tisztítsuk meg az elszáradt levelektől, és a fagy elleni védekezésül odahordott takaróanyagokról. Az ágyás talaját 15—20 centiméter mély kapálással lazítsuk föl, ügyelve arra, hogy a tövek ne sérüljenek meg. A talajfelszín ilyen lazítását egyébként elvégezhetjük minden bokor és fa körül is a kertben.

Az ősszel vagy most tavasszal ültetett fiatal bokrokra és fákra külön ügyeljünk. Elsősorban arra vigyázzunk, hogy a csapadékszegény időszakban ki ne száradjanak. Ezért rendszeresen öntözzük valamenynyit. Később majd lekaszált fűvel és gyommal takarjuk be a tövüket, mert az megakadályozza a talaj kiszáradását.

„Nyissuk ki", vagyis takarjuk ki a földből a szőlőt, a rózsát.

A díszkertben a korán nyíló, évelő virágok, a hóvirágok, primulák, tulipánok, nárciszok és jácintok téli takaróanyagát gyűjtsük össze és vigyük a komposztra, hogy a növények levegőhöz, napfényhez jussanak.

Ha az idő melegebbre fordul, vessünk fűmagot, hogy gyepet létesítsünk. Ehhez a szervestrágyával felöntött talajt egyengessük el simára. Erre szórjuk rá egyenletesen a fűmagot, úgy, hogy négyzetméterenként lehetőleg 4-5 dekagramm jusson. Mindig magunk előtt vessünk, hátrafelé haladva, majd a gereblyével veregessük a talajba a magot. Ezután kis fahengerrel hengereljük le, vagy talpunkra deszkalapot kötve tapossuk végig az ágyást. Végül finoman permetezve öntözzük meg a magvetést, és ezt kelésig naponta többször is ismételjük meg.

Valló László
Fotó: Migend László

A saláta és a paprika magágyát is gondosan készítsük elő, hogy bő legyen a termés

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő-helyettes: BÓCS FERENC

Olvasószerkesztő: BOGÁTI PÉTER, CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 153 Ft, I. félévre 85 Ft, II. félévre 68 Ft.

87.0210
Athenaeum Nyomda Budapest Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

JÖVŐRE KORIVAL UGYANITT

Mert farsangi időszak jövőre is lesz. A felújított Műjégpályán a jég sem lehet hiánycikk. Az ötlet és a jókedv? Reméljük az is akad. Botladozó Bubó doktor és piruettező sárkány. Korcsolyázó hirdetőoszlop és jégen röpködő katicabogár. És persze lesz tréfás vetélkedő és mosolygó nézősereg is. Mert a látványos jégkarnevált nemcsak végigcsinálni, de végignézni is nagyszerű! Néznivaló ráadásul bőven akadt a színes jelmezeken kívül is. Műkorcsolyázó apróságok, veterán versenyzők és Fischer Gábor jégartista bemutatója szórakoztatta a nagyérdeműt. Ebben az esztendőben a Műjégpálya megnyitásának 60. évfordulója tiszteletére rendezte a jégkarnevált a PIÉRT, a LIGET SE és a Pajtás. De ne feledjük: jövőre korival ugyanitt!

Fotó: Bánhidai Károly

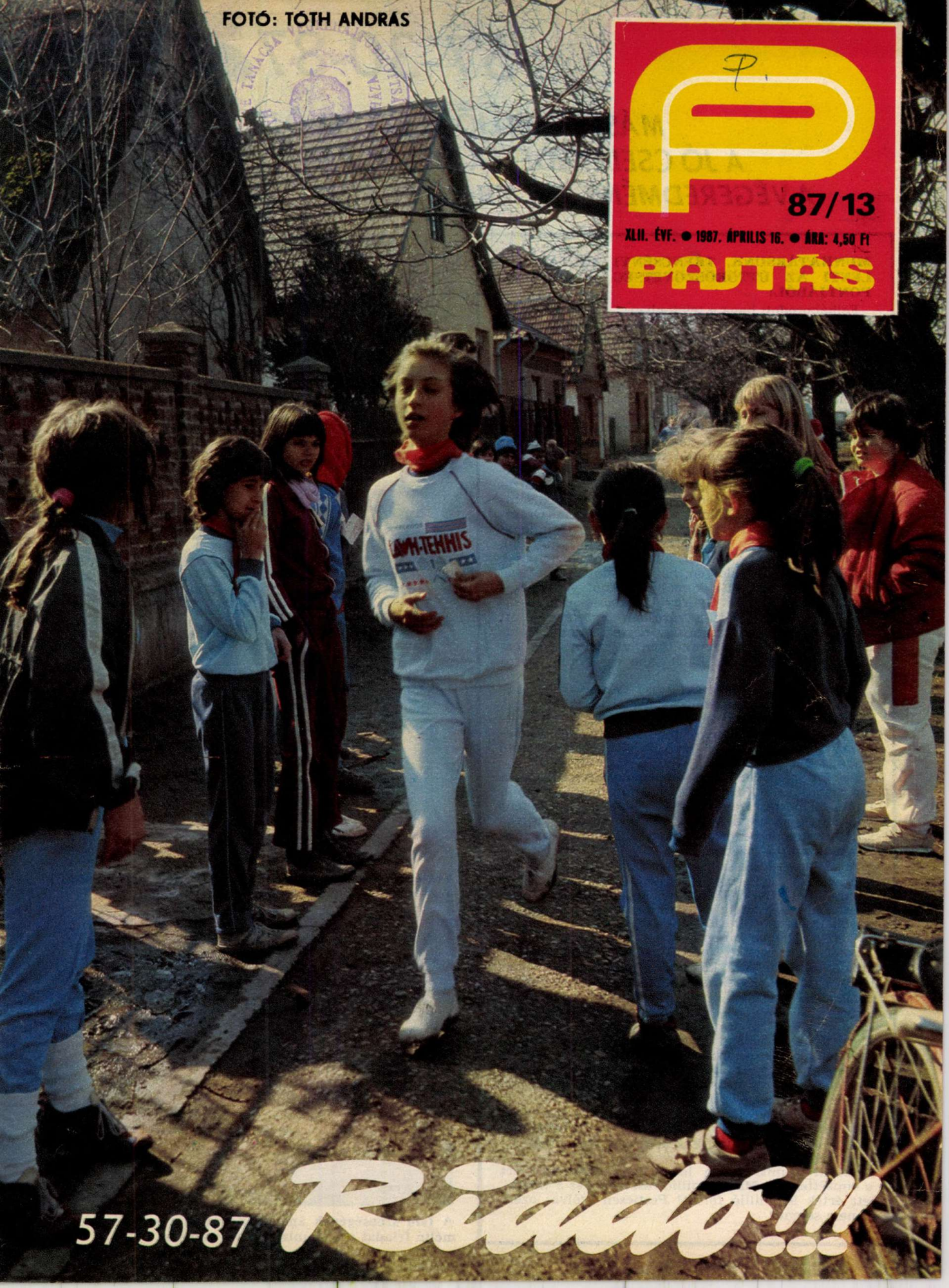

FOTÓ: TÓTH ANDRÁS

87/13
XLII. ÉVF. ● 1987. ÁPRILIS 16. ● ÁRA: 4,50 Ft

PAJTÁS

57-30-87 Riadó!!!

57-30-87

MÁSFÉL MILLIÓ RÉSZTVEVŐ!
A JÓ CSELEKEDETEK EGY NAPJA!
A VÉGEREDMÉNY: 90 MILLIÓ FORINT!

MUNKATÁRSUNK, TRENCSÉNYI ZOLTÁN JELENTI AZ ÚTTÖRŐSZÖVETSÉG RIADÓKÖZPONTJÁBÓL:

Felháborodott hang a telefonban:

— Hát kérem, ilyet!... Az időjárás-jelentés után ilyen halkan, semmitmondóan „belehelni" a mikrofonba a riadót... hát ez hallatlan!!!

A VIII. kerületi 3144. sz. Rózsa Ferenc Úttörőcsapat felháborodása jogos. A március 21-én, szombaton reggel 7 óra 35 perckor elhangzott riadóparancs valóban, enyhén szólva „visszafogott" volt. Mégis, a végelszámolásnál fantasztikus adatot rögzíthettek az úttörőszövetségben: a riadó másfélmillió gyereket és felnőttet mozgatott meg! Közöttük természetesen a riadóközpontban ülőket, akikhez percenként futottak be a telefonok, telexüzenetek az ország minden tájáról. Olykor csak semmitmondó, papírról felolvasott szövegekkel: „Örömmel üdvözöljük az értékteremtő riadót... Mindenki nagyon boldog... 295 jó cselekedetet hajtottunk végre..." Persze jócskán akadtak, akik nemcsak túl akartak esni a dolgon, hanem valóban ötletesen vették ki a részüket a komoly játékból. A leninvárosi 8158. sz. Kilián György Úttörőcsapat orvosságos üvegeket gyűjtött a városban. Eszembe jutott az ismerősöm esete, akire úgy néztek, mint a Holdlakóra, amikor a közelmúltban visszavitt egy orvosságos üveget a patikába. Íme egy fontos apróság!

Békéscsabán, a 2396. sz. Rózsa Ferenc Úttörőcsapat a patronált idős emberek portáit „szállta meg", és olyan rendet varázsoltak a lakásokba, udvarokba, hogy csoda! És nem mondtak effélét a telefonba, hogy „Örömmel üdvözöljük az értékteremtő riadót"...

Az úttörőszövetség riadóközpontjában tréfásan azt mondták: a kaposszekcsőiek bizonyára sakkban tartják a postáskisasszonyt. Ők ugyanis félóránként jelentették az eseményeket. Régi, múzeumi tárgyakat kutattak a helység padlásain, galambokat röptettek, szóval pezsgett az élet.

A szolnoki 2956. sz. Ságvári Endre Úttörőcsapatban az iskolagalériában kiállítást rendeztek saját munkáikból, Bonyhádon stencilezett iskolaújságot szerkesztettek, amely az esti órákban már az olvasók kezében volt. Jó néhány helyen emlékfutással tisztelegtek az ünnep előtt.

És a fővárosban? Nos ott is akadt, aki ímmel-ámmal teljesítette a kötelező programot, de sokan tevékenykedtek értelmes célokért ezen a szombat délelőttön. Csepelen, a 685. sz. Pataki István Úttörőcsapat könyvárusítási akciót kezdeményezett, saját, állandó táborhelyükhöz gyűjtötték a pénzt! A IX. kerület iskolái már napokkal előbb cédulákat dobtak be a környék házaiba, amelyen az a kérés állt, hogy az ott lakók tegyék félre az üres üvegeket, hogy az úttörők a riadó idején összegyűjthessék ezeket. A végeredmény: 100 000 forint!

Az úttörőszövetség környékén Isaura-lemezekkel „támadták le" az arra járókat. A cél: eladni minél többet, mert a befolyt összeg a sportsegélyalap javára megy!

Szóval a mikrofonba lehelt parancs azért elért a címzettekhez. Másfél millió résztvevő, és a teremtett érték 90 millió forint! Pestiesen szólva: azért ez nem semmi!

Végtére az egészség is érték! A sport nem maradhatott ki a gyerekeket riadóztató napi programjából

A falu szépségének ápolása nemcsak a nagy napon méltó feladat a kiskunlacháziak számára

riadó!!!

ORSZÁGJÁRÁS FÉNYKÉPEZŐGÉPPEL

A szerkesztőség fotóriporterei általában újságírókkal együtt járják az országot, de a riadó napján – hogy minél több helyre eljuthassunk – egyéni útra is vállalkoztak.

– Mikor keltetek március 21-én?

Tóth András: – Az én „riadóm" egy nappal előbb az ország északi részén, Szerencsen kezdődött. A Hunyadi iskolában néhány úttörő titkos parancsot kapott, értékgyűjtő bázisok létrehozására. A riadó napján ide kerültek az újabb és újabb papír-, vashulladék szállítmányok. Ma hat órakor keltem, és kollégámmal, Karasz Lajossal nem sokkal később már autóban ültem.

Wagner Magit: – Én is hat órakor keltem, de nekem a telefont kellett figyelnem. A riadóközpont értesítését vártam.

– Hol ért benneteket a riadó?

Tóth András: – Engem Majosházán. A kis falu utcáit

Így készül a mézeskalács. A kis cukrászok a ráckevei Sziget cukrászda alkalmazottai lehettek egy napra

Egy játék annál többet ér, minél többet játszanak vele! A játékok életének meghosszabbításában úttörők segédkeztek a kiskunlacházi bölcsődében

Együtt is egészen jól el lehet tölteni a szabadidőt, vallották szülők és gyerekek Ráckevén

A csepeli riadóparancsnok, Vágvölgyi Mária telefonon továbbítja csapata felajánlását

pillanatok alatt ellepték a gyerekek. A művelődési ház elől kilenc órakor béke futóverseny indult. Ezt követte egy izgalmas kerékpárverseny, továbbá veszélytérkép készítése és jövőtervezés. A gyerekek megrajzolták, hogy milyennek képzelik el falujukat a XXI. században. A képzelet emeletes épületeket, gyönyörű strandot, s még repülőteret is varázsolt a földszintes házak helyére.

Karasz Lajos: – Kiskunlacházán tartózkodtam a riadó idején. Itt is szinte csak gyerekeket, hulladékgyűjtő csoportokat lehetett látni. A hetedikesek alkalmi javító brigádokat alakítottak, a tizenhármas tantermet hozták rendbe. Festettek, takarítottak, ablakot pucoltak. A kisdobosok dióhéjból játékokat készítettek, és zsetonért árulták őket. Egy zseton egy forintot ért, amit a szolidaritási alapra fizettek be. A hatodikosok az egyes számú bölcsődébe mentek játékokat javítani. Meglepetésként a kicsiknek húsvéti ajándékokat, papírjátékokat is készítettek.

Tóth András: – Ráckevén ezerkétszáz úttörő sereglett össze. A 3233. sz. Árpád fejedelem csapatban a gyerekek rádión keresztül folyamatosan kapták a feladatokat. Például olyat is, hogy meg kell tudni, miként készül a piskóta. A felderítők a Sziget cukrászdában érdekes titkokat jegyezhettek fel, és részt vettek a sütemény készítésében, sőt kóstolásában is. Itt a szülők, KISZ-esek is együtt játszottak, versenyeztek a gyerekekkel.

Wagner Margit: – Váratlanul megszólalt a telefon. Csepelről, a Rákóczi u. 106. szám alatt lévő iskolából, a Pataky István Úttörőcsapat riadóparancsnoka, Vágvölgyi Márta jelentette, hogy elkezdődött a riadó. A gyerekek a parkokat és tantermeiket takarítják. Volánhoz ültem, és amit láttam, abból ízelítőt hoztam.

Faragó

Nagytakarítás, ablakmosás... Csepelen a Rákóczi úti Általános Iskola ügyes kezű lányai a tavaszi napon egyáltalán nem tétlenkedtek

Ráfér egy kis buzdítás a fáradt célba érkezőre a majosházi békefutáson

A gyönyörűséges ajándéktárgyakat a felsőtárkányiak nemcsak elkészítették, hanem árusították is. Bevételük a csapatkasszát gyarapítja

Videofelvétel a nagy napról

Március 11-től budapesti, Heves és Komárom megyei gyerekek vették birtokukba a Balatoni Úttörővárost. Március 15-én koszorúzási ünnepség volt a Petőfi téren. Itt hangzott el először a felhívás a táborok közötti pontszerző játékra.

És elérkezett a RIADÓ 37–30–87 napja. Mint egy megbolydult méhkas, olyan lett a város. Csak néhány a 14 program közül: többféle akadályverseny, kapcsoltam, politikai daltanulás, vetélkedő hazánkról, ügyességi játékok, történelmi torpedó, történetek az ifjúsági mozgalom hőseiről, papírgyűjtés és még nagyon sok izgalmas feladat.

Délben az őrsök a „+1 játékra" kaptak felhívást. Volt itt minden: tánc, aerobik, labdaszedés, bombázó, élőkép, kórus, kötélhúzás stb. Hangos volt a lelátó a tapstól, a szurkolástól, a közös dalolástól, a csatakiáltástól! Itt került kihirdetésre az egész napos játék végeredménye is. A győztes tábor jutalma az oklevélen kívül 4 hatalmas torta volt. Vacsora után pedig a Riadó napjáról készült videofilmet nézték meg a pajtások.

Zengett a DIVSZ-induló

A debreceni Újkerti Általános Művelődési Központban évfolyamonként szervezték meg a feladatokat. A legkisebbeknek otthon kellett dísztárgyakat készíteniük anyák napjára.

A másodikosok játékos sportversenyen mérték össze ügyességüket, a három tavasz ünnepével kapcsolatos vetélkedőn pedig történelmi ismereteikről adtak számot. Sok érdeklődőt vonzott a mesehallgatás, ugyanis közben illusztrálhatták is a gyerekek a hallottakat. A diafilmvetítéseket pedig a mesék dramatizálásával kötötték össze.

A harmadik-negyedikesek a mozgalmi ismeretekkel kapcsolatos vetélkedőn vettek részt, és nagy lelkesedéssel énekeltek azon a versenyen, ahol a DIVSZ-indulót kellett minél szebben előadni. A tanulók vöröskeresztes vetélkedőn azt is bemutathatták, hogy alkalomadtán hogyan tudnának társaik segítségére lenni.

A felsősök programjai is több helyszínen zajlottak. Miután rendbehozták a közeli játszótereket, eltakarították a szemetet, és fákat ültettek a környékükre, a játszóházban népi játékokkal ismerkedtek. Végül a Nagyerdőn nagyszabású akadályversenyen vettek részt.

A patronálókról sem feledkeztek meg

Nagy izgalommal várták a rádióban elhangzó riadót a békési 1. sz. iskola diákjai is. A II. Rákóczi Ferenc csapat riadóparancsnoksága a nap programjának megtervezésekor úgy határozott, hogy a +1 feladatot a csapat hagyományainak megfelelően sport- és ügyességi játékokkal, szellemi vetélkedővel teljesíti.

Az értékteremtő munka (hulladékgyűjtés) után a kissé hűvös udvaron gyülekeztek a rajok, ám hamarosan felmelegedett a levegő, részben a buzdító szavak hatására. Míg egyegy osztály a sport terén mérte összse ügyességét, addig a többi évfolyam tanulói az évforduló tiszteletére KISZ-történeti totót fejtettek meg.

A kisdobosok körében a körjátékok voltak a legnépszerűbbek. Így a tantermek kitakarítása, a padok lemosása, az udvar feltakarítása után minden közösségnek lehetősége volt a közös játékra.

A kisdobos rajok előzetes feladatul kapták, hogy keressenek a pedagógusok körében KISZ-tagokat, s hívják meg őket beszélgetésre.

A patronáló KISZ-alapszervezetekről sem feledkeztek meg, az évforduló előtti napokban köszöntővel, rövid műsorral kedveskedtek a kicsik KISZ-es társaiknak.

Híradó Vácról

Talán még a tél is megérezte, hogy felesleges tovább szívóskodnia. A riadó napján Vácon és környékén is ragyogó napsütésben szépítették környezetüket az úttörők. A 918. sz. Madách Imre Úttörőcsapat tagjai például új padokat helyeztek el az iskola környékén, az 1930. sz. Damjanich János Úttörőcsapatnál a padlást takarították, tornapadokat festettek, a közeli Sződligeten az erdei tornapályát tették rendbe, jelvényt terveztek az úttörőcsapatuknak, szóval nagy volt a sürgölődés.

De még nincs vége! Rövidesen sor kerül a Nyitott szemmel akció folytatására, ugyanis a legjobb térképekből kiállítást rendeznek. Egy érdekes beszélgetés is várható, amelyen a város vezetői elemzik a Nyitott szemmel akciót, amelyre a Pajtás is ellátogat.

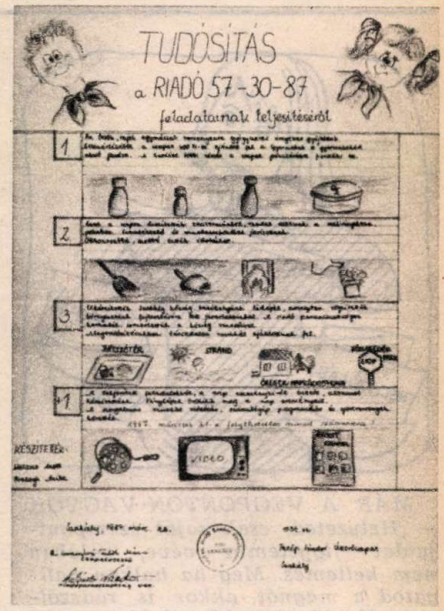

A szakályi Petőfi Sándor Úttörőcsapat rajzban, fotókon, tablón és albumban is megörökítette a nap szép és fontos eseményeit: gyógyszeres üvegek gyűjtését, tanteremdíszítést, falutérkép-készítést . . .

Kirakodóvásáron a Repülő zongora

Az Apáczai Csere János nevét viselő győri Tanítóképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolájának kisdobosait és úttörőit változatos, szórakoztató feladatokkal várták a főiskola KISZ-esei a felsőfokú intézetben. A legkisebbek Tom és Jerry filmeket nézhettek videon, majd a leendő ének tanító nénik vezetésével vidám dalokat, táncokat tanultak.

Az ötödikesek ez alkalommal nem a főiskola, hanem a Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtárának vendégei voltak. Nem véletlenül, hiszen a Gyermekkönyvtár egyidős velük, most ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját.

A hatodikos őrsök zsetonos árverésen versengtek egymással, tudniuk kellett többek között, hogy minek a rövidítése a KRESZ, tojást dobáltak, verset írtak, rajzoltak.

A művészi hajlamú gyerekek csudaszépeket alkottak. Ki linómetszetet készített, ki kendőt batikolt, ez utóbbival leginkább a lányok bíbelődtek. A linómetszetek között igen különös című alkotások is készültek, mint a Repülő zongora, vagy A kettős látás enciklopédiája. A batikműhelyben mindenki megcsodálta a hetedikes Varga Eszter festette spirálos, sugaras díszítésű, piros-kékfehér kendőcskét. A metszeteket és a batikmunkákat kirakodóvásáron árusítják a gyakorló iskola diákjai, s a bevételt a Gyermekek a gyermekekért akció javára szánják.

BIZALOMM

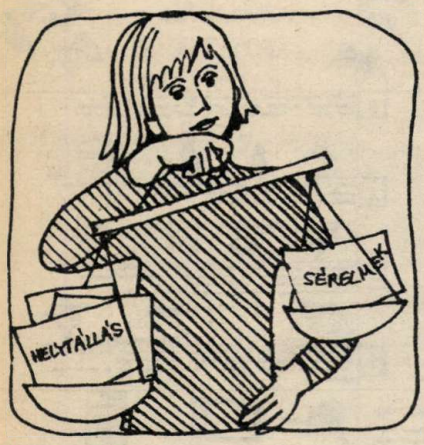

MÁR A VÉGPONTON VAGYOK — Helyzeted, csak saját szempontjaidat figyelembe véve, valóban nem kellemes. Még ha halkan hallgatod a magnót, akkor is rádszólnak. Ha jön hozzád valaki, mamád hallgatózik, leveleidet felbontják, a fiúkat elzavarják. Ráadásul otthon egy ideje „homályba merültél". Hajlamosak lennénk veled együtt keseregni egy mai tizenéves szomorú sorsán, csakhogy leveled elárul egy másik szempontot is! A nagyszüleidét, akik nevelnek az igaziak helyett, s akik — nyilván már nem fiatalon — saját szüleik gondozását is vállalták. Mindkét cselekedet kivételes, nemes gondolkodásra és segítőkészségre vall, amit egy majdnem felnőtt lánynak már illik megbecsülnie. Érthető, hogy a dédszülők odaköltözése óta nem te vagy a család központja. De hát 16 évesen ne is várja el ezt az ember! Jó lenne, ha felülbírálnád csak a felszín alapján ítélkező önmagadat. Nagyszüleid helytállása mellett eltörpülnek azok az apró sérelmek, amik téged érnek. Magnózni, beszélgetni a barátoknál is lehet. Ebben a korban némi szorgalommal már meg lehet keresni az áhított új nadrág árát. S ha ki tudnál lépni apró önzéseidből, esetleg az is eszedbe juthatna: mivel viszonozhatnád a szeretetüket? Arra megkérheted nagymamádat, hogy ne bontsák föl a leveleidet. Amilyen nagyszerű asszonynak ismertük meg, úgy gondoljuk, még ezt is megérti.

HÁT EZ BÁNT MÉG — Jeligét nem írtál, így leveled utolsó mondatát tettük válaszunk elé. Reméljük, ráismersz gondjaidra, amelyek sok tizenéves visszatérő kérdései. Ám gondolkodásod mégsem tekinthető felszínesnek. Szinte egy érett ember fejével mérlegeled családod sorsát, s még nehéz helyzetedben sem veted meg sem édesapádat, sem nevelőapádat. Ráadásul édesanyádat is igyekszel megérteni. Jó tudni, hogy tanácsunk után legalább fél évre helyreállt a családi béke. Ám egy újság válaszaitól még ez is erőn felüli: gyógyírt adhat, de önmagában nem oldhatja meg a gondokat. A fiú dolgában viszont meglepett, hogy értelmed ellenére beszálltál ebbe a pletykás játékba. Még ha szereted is barátnőidet — az ő érdekükben is —, ne vállald újra az üzengetést! Tartsd magadban érzelmeidet a fiú iránt, s még neki sem kell kimutatnod szerelmedet. Okosan, bátran viselkedtél, s értelmes az az elhatározás is, hogy vársz rá. Leveled alapján azonban nem tartjuk megfelelő partnernek a fiút. Adj magadnak több időt, hogy megismerhesd. Biztosak vagyunk abban, hogy eszed és szíved szerint — helyesen fogsz dönteni.

AZT SZERETNÉM — Mi hiszünk abban, hogy lehet barátság egy tanár és tanítványa között. Megértjük azt is, hogy egy tizenéves lánynak szüksége van olyan emberre, akihez őszinte lehet. Nem tartjuk jónak azonban a „névtelen" megoldásokat. Fordulj bizalommal tanárnődhöz. Ha a barátnőd nem is lesz, bizonyára meghallgat, és segít majd.

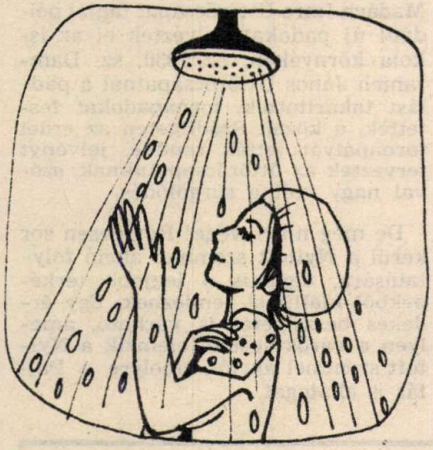

RIVIÉRA — Első kérdésedre bármely nőgyógyászati szakkönyvben megtalálod a választ. Ami a fürdést illeti: menstruáció idején nemhogy szabad, de kötelező gondosabban tisztálkodni. Igaz, sem a túl hideg, sem a túl meleg víz nem egészséges. Így kádban üldögélés helyett a többszöri, alapos zuhanyozást ajánljuk. Egy anyának illik lánya levelét elolvasnia, ha azt a lány megmutatja neki... A levéltitok joga minden korban megilleti az embert. Ám mégis jónak tartjuk, ha a szülők tudnak egyet s mást gyermekük viselt dolgairól. A kényelmetlen helyzetnek elejét lehetne venni azzal, ha te, s veled együtt mindenki, aki emiatt panaszkodik, szóban elmondaná, milyen levelet kapott. Hiszünk abban, hogy az őszinteségért nagyobb bizalom jár cserébe. Barátnőd iránti ragaszkodásod talán érthető, de ne hagyd, hogy egyoldalú legyen. Nem kell lemondani a barátságról, de nem muszáj minden helyzetben „falazni" neki. S ha te csupán arra vagy neki jó, hogy apró hazudozásait takargasd, akkor föl kell tenned a kérdést magadnak: igazán méltó barát-e?

EZ MÁR NEM FOG VÁLTOZNI — Kegyetlen dolog kimondani, de nem hisszük, hogy édesanyádon te tudnál segíteni. Ha ő maga nem tartja fontosnak a gyerekeit, évek óta hagyja, hogy édesapátok egyedül gondoskodjon rólatok, miért változna meg a jó szóra? Saját érdeketekben jobbnak tartjuk a válást. Nem hinnénk, hogy a bíróság ne édesapátoknak ítélne benneteket. A különélés esetleg még felnyithatná édesanyád szemét. Te pedig majd akkor állhatsz mellé. Azzal, hogy segíted, ha szüsége van rád. Köszönjük leveledet. Mutasd meg válaszunkat apának. Büszke lehet rád!

CHOPIN — Írd meg a címedet! A cikk terjedelme kevés ahhoz, hogy kimerítő, igazán segítő választ adjunk. Leveled alapján úgy látjuk: tudunk segíteni. Írj!

FUSSUNK VAGY MARADJUNK? — Ne fussatok, de ne is maradjatok. Igyekezzetek minél közömbösebbek lenni a fiúk iránt, így talán „leszállnak" rólatok. Ha mégsem, úgy kérjétek felnőtt segítségét, olyan hitelességgel, hogy higgyenek is nektek. Legközelebb pedig viselkedjetek olyan értelmesen, hogy később ne kelljen se futni, se maradni.

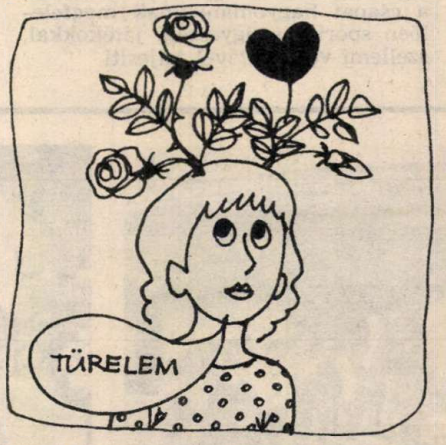

MÉG MINDIG BIZAKODOM — Semmi okot nem látunk arra, hogy ne ezt tedd. A fiú néhányszor kimutatta érzelmeit, lehet, hogy a körülmények hatására (felnőttek jelenléte) változott meg. Légy türelmes, ha fontos vagy számára, jelentkezni fog.

AL

KÉK-FEHÉR — Kevesebb morgással és nagyobb gyorsasággal kellene végezni az otthoni munkát, akkor talán édesanyád is engedékenyebb lenne. A szokottnál szigorúbban nevel, ám nem biztos, hogy ez nem válik a hasznodra. A „harcot" ne add fel. Próbálj beszélni édesanyáddal, olyan őszintén, mint eddig. Nagyon jó, hogy nem vállaltad a legkisebb hazugságot sem! Idővel talán engedékenyebb lesz, és persze, te is felnősz. Gimnazistaként már nagyobb önállóságot kaphatsz időd beosztására.

TOMI, GABI — Nagy tanulság: legközelebb ne hallgass másokra. Próbálj meg némi közömbösséget mutatni a lány iránt. Tudjuk, egy szerelmes fiatalembernek ez nehezen megy. De muszáj kicsit taktikázni ahhoz, hogy megismerhesd a lány érzelmeit. Ha nem látja rajongó pillantásodat, talán ő közeledik hozzád. Ha ez idővel mégsem történik meg, akkor más lány után kell nézned. Vagy akár belevetheted magad a tanulásba. Bizonyítványodat elnézve, ez éppen rád fér!

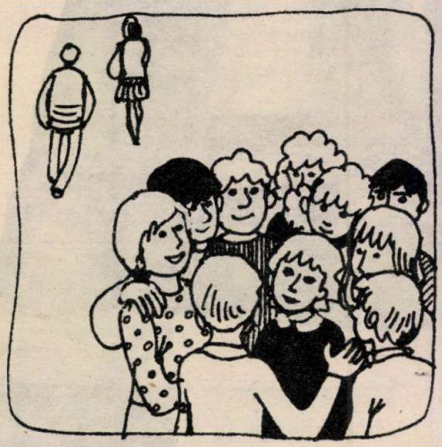

OSZTÁLY, AMELY TANÁCSOT VÁR — Szerintünk egy osztály közössége tud hatni néhány tagjára. Kérdés csupán, hogy ez a „hatás" mivel érhető el. Ne lelkifröccsel, példabeszédekkel! Inkább próbáljátok meg olyan helyzetbe hozni őket, amelyben nem is választhatnak mást, mint az általatok legjobbnak tartott megoldást. Ha mondjuk osztályvetélkedőt rendeztek, vagy megbízzátok őket egy-egy előadás előkészítésével; esetleg együtt szervezitek meg szabadidőtöket, akkor esetleg ők is szívesebben veletek töltik az időt az estébe nyúló, 12 évesek számára valóban korai foglalatosságok helyett. Egy-egy osztályfőnöki óra témáját is lehetne úgy alakítani, hogy anélkül, hogy nekik címeznétek, kénytelenek lennének elgondolkodni magatartásukon. Ti magatok pedig legyetek olyan jó közösség, hogy mindenki úgy érezze: ebbe a csapatba büszkeség tartozni! Sikeretekről (netán kudarcotokról) örömmel olvasnánk újabb beszámolótokat.

B. V. 38 — Miután megszabod, milyen választ vársz tőlünk, akár ne is törjük magunkat... Tehát ezúttal azt mondjuk, amit hallani akarsz. Tarts csak ki a fiú mellett. Hagyd, hogy bolondot csináljon belőled. Tűrd el, hogy mások kinevessenek. Ha leveledre újra ronda szavakkal válaszol, hát tűrj, mert arra születtél... Ám, ha nem ezt kéred tőlünk, hanem hogy véleményt mondjunk, akkor csak azt tanácsolhatjuk: légy türelmesebb. Foglalkozz kevesebbet a fiúval, nyugodtan barátkozz másokkal. Ha fontos vagy számára, meg fogja tenni az első lépést.

NEKEM MAGAS — Nem vádolhatjuk azzal tanáraidat, amit leveled sugall, nevezetesen azzal, hogy egyesekkel próbálják megakadályozni azt, hogy technikumba mehess. Bár ha így lenne, voltaképpen a te malmodra hajtanák a vizet. Hiszen egyedül édesapád ragaszkodik ehhez az iskolához. A baj az, hogy az ő akaratát megismerhettük, de semmit sem tudhattunk meg arról, hogy te mit szeretnél csinálni, hogyan képzeled el életedet. Édesapád törekvésével szemben mit tudsz felmutatni? Úgy látjuk, sodródsz az árral. Hagyod, hogy mások gondolkodjanak, döntsenek helyetted, s te szívesen választod azt, ami neked a kényelmesebb. Az lenne az igazi, ha magad kezdenél gondolkodni azon: 3,2-es bizonyítvánnyal merre tudsz elindulni?!

M × S — Nem igértünk mindenkinek választ. Ha megírtad volna nevedet és címedet, már bizonyára kaptál volna levelet. A jeligés kérdések közül nem sok fér bele két oldalunkba. Azt, hogy a fiú szeret-e vagy sem, egyébként sem tudjuk megmondani. Szerintünk egy lány igenis el tudja dönteni, miről árulkodik a fiú nézése.

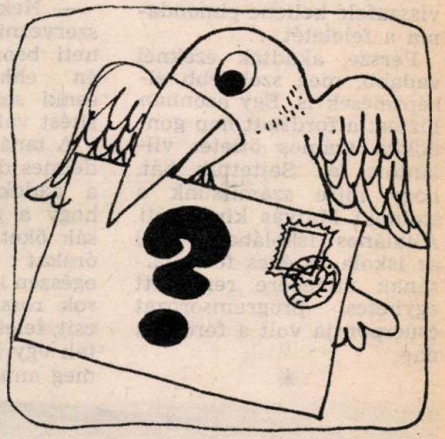

FALEVÉL — Levélírónkat még mindig foglalkoztatja Elekes Ferenc kis írása, amely az egyforma falevelekről, egyforma emberekről szólt. Volt, aki azt kérte, adjunk minél több, hasonló, a fiú—lány kapcsolatot segítő írást. Igyekszünk eleget tenni a kérésnek. Molnár Mónika Márkóról egy egész levelet szentelt a témának, íme egy rövid idézet:

„Szerintem két emberből úgy lesz jó pár, hogyha modoruk, viselkedésük különböző. Csak gondolkodásuk, érdeklődésük hasonló."

A VALÓBAN EGYFORMA LEHET KÉT LEVÉL-ben ez áll: „Én is nagyon meghatódtam, amikor a »Két egyforma levél« című részt olvastam. És ez valóban lehetséges? Teljesen egyformák? Nem tudtam legyőzni kíváncsiságomat, hogy meg ne kérdezzem."

Igazoljuk, hogy a nekünk beküldött két levél teljesen egyforma. De a két levelet mi kaptuk, és nincs jogunk továbbítani senkinek. Mindenkinek magának kell megtalálnia a magáét. Levélben is. Emberben is.

Várjuk leveleiteket. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397. A borítékra írjatok feladót, vagy jeligét és azt, hogy: BIZALOMMAL.

TÓTágas?

Körkérdést intéztem ismerőseimhez: vajon miféle órákat tartanának egy fordított napon a tanár helyébe lépve? Íme, néhány válasz:

— Az én órámon csak a történelemtanár felelne, mondjuk a korabeli villamoskalauzok egyenruháinak tárgyköréből...

— Először is: kötelezővé tenném óra alatt a habos sütemény fogyasztását, másodszor mindenkinek bal kézzel kellene dolgozatot írnia...

— Mivel fordított napról van szó, minden tanárnak visszafelé kellene elmondania a feleletét...

Persze, akadtak ezeknél vadabb, meg szelídebb elképzelések is. Egy azonban biztos: a fordított nap gondolata számos ötletet villantott fel. Sejtettük hát, hogy mire számítsunk a szolnoki Mátyás király úti Általános Iskolában, ahol az iskola 15 éves fennállásának ünnepére rendezett egyhetes programsorozat csúcspontja volt a fordított nap.

*

A diákigazgató, Kovács Anikó gondterhelten kapaszkodik a szünet nélkül csörgő telefonba. Jegyzetel, sürög, és néha bosszankodik:

— Nekem kellett megszervezni a tanárok jövő heti beosztását. Hát értek én ehhez?... Ráadásul senki sem akart helyettesítést vállalni.

A tanárok eközben engedelmes diákokká váltak, és a padokban ülve várták, hogy a gyerekek felszólítsák őket. A gyerekek meg órákat tartottak, olykor egészen kiválóakat. A tanárok rosszalkodtak egy kicsit, feleltek egy kicsit, súgtak egy kicsit... A diákok meg annak rendje és mód-

Húzd alá! (Persze csak, ha eléred...)

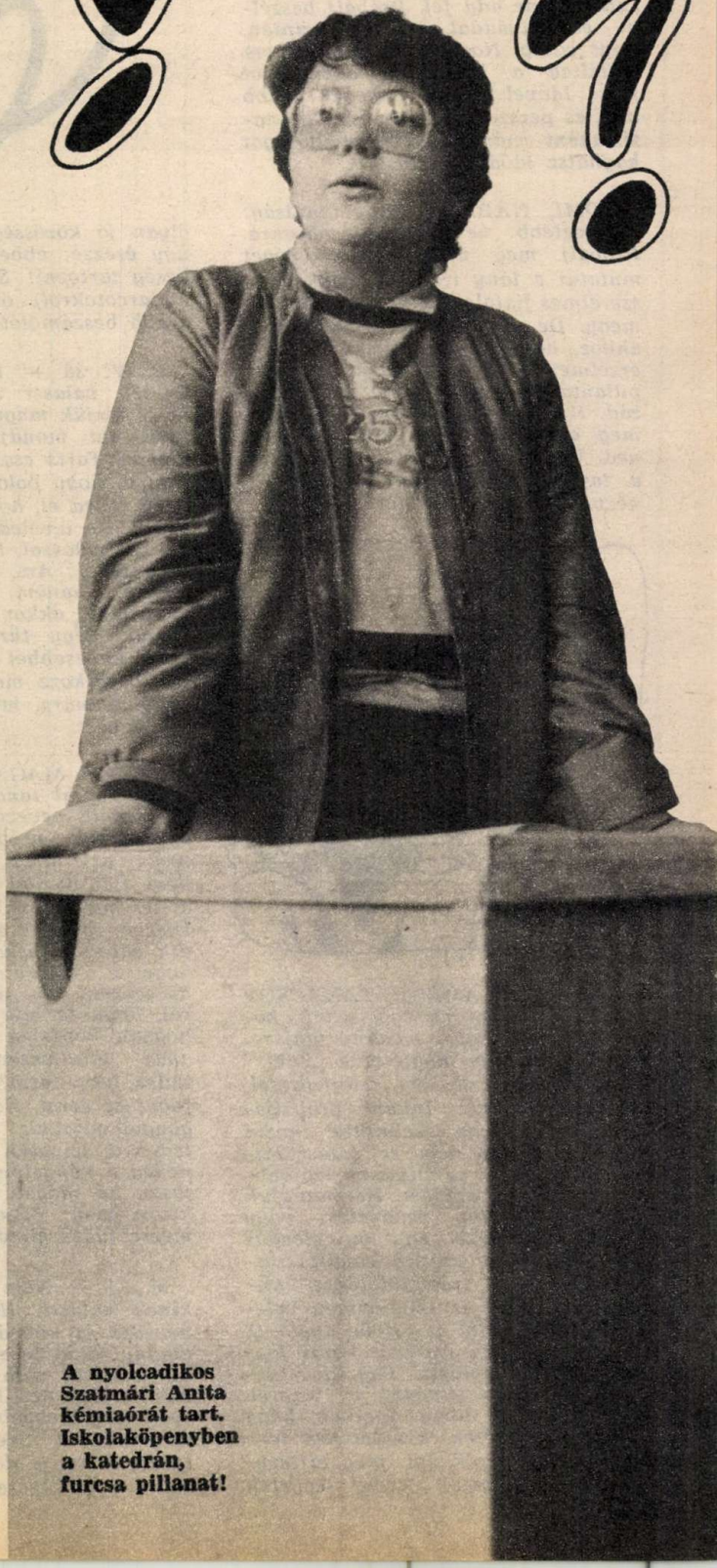

A nyolcadikos Szatmári Anita kémiaórát tart. Iskolaköpenyben a katedrán, furcsa pillanat!

A tanárok feleltek, súgtak és rosszalkodtak egy kicsit... És várták, hogy a fordított napon valóban a feje tetejére álljon minden. De mintha a diákokból hiányzott volna a bátorság a játékhoz!

ja szerint nem fogadtak szót nekik...

Kovács Anikó rejtélyesen jegyzetelt egy hatalmas füzetbe. Megrovást érdemelnek a cigarettázók, a kávézók és azok, akik nem teljesítették a feladatukat! Aztán néhány tanár neve következett.

— Reggel egy hangulatos ünnepségen átadták nekünk az iskola kulcsát, ezzel kezdődött a fordított nap — meséli Anikó.

— És mi lenne, ha este nem adnátok vissza? — kérdezzük mosolyogva.

Anikó töprengés nélkül vágja rá:

— Azért életveszélyes döntéseket nem hozok...

Ebben maradunk.

*

Miközben a folyosón a felnőtt takarítók helyébe lépő diákok sürgölődnek (a nőnek öltözött Erdei Gábor időnként elveszíti parókáját...), Kovács Anikó egyik mondatán töprengek. „Vannak, akik nem merik felszólítani a tanárokat."

Sértődés ne essék: úgy vélem, egy kicsit elfelejtettünk játszani. Mert hiszen hangulatos volt ez a fordított nap, mégsem volt igazi tótágas. Hiszen maguk a tanárok várták leginkább, hogy felszólítsák őket. Rosszalkodtak, súgtak, néha úgy nyújtózkodtak, hogy majd kiestek a padból... szóval szerettek volna egy jót játszani! Ők is tudják: mókázni, bolondozni, hülyéskedni legalább olyan fontos, mint táplálkozni. Várták a felszabadult, vidám ötleteket — olykor hiába.

*

Orosz Feri kezében jogar és aranyalma. Úgy hiszem, egy arany focicipőnek jobban örülne, lévén Orosz Feri focista. Jót derülünk a gondolaton: Mátyás király, kezében arany focicsukával... De hát nincs idő tréfálni, mert fényképezéshez készülődik a királyi pár. Néhány napja koronázták Mátyás királlyá (az elolvadt jég helyett az udvari latyakban) Orosz Ferit és Beatrix királynővé Szentgyörgyi Juditot. Ők jelenleg az iskola királyai.

Közben tanárok érkeznek a folyosóra, és tettetett siránkozással, panaszkodva súgják:

— A gyerekek nem fogadnak szót nekünk!

Aztán stikában elszívnak egy cigit, gondosan ügyelve arra, hogy az „igazgató néni" meg ne lássa őket... Titkon talán ők is remélik, hogy az öt év múlva megtartandó fordított nap igazi farsangi mulatság lesz majd, tele felszabadult ötlettel, mókával, igazi bolondozással. Mert az igazi tótágashoz mindennek a feje tetejére kell állnia...!

Trencsényi Zoltán
Fotó: Karasz Lajos és Wagner Margit

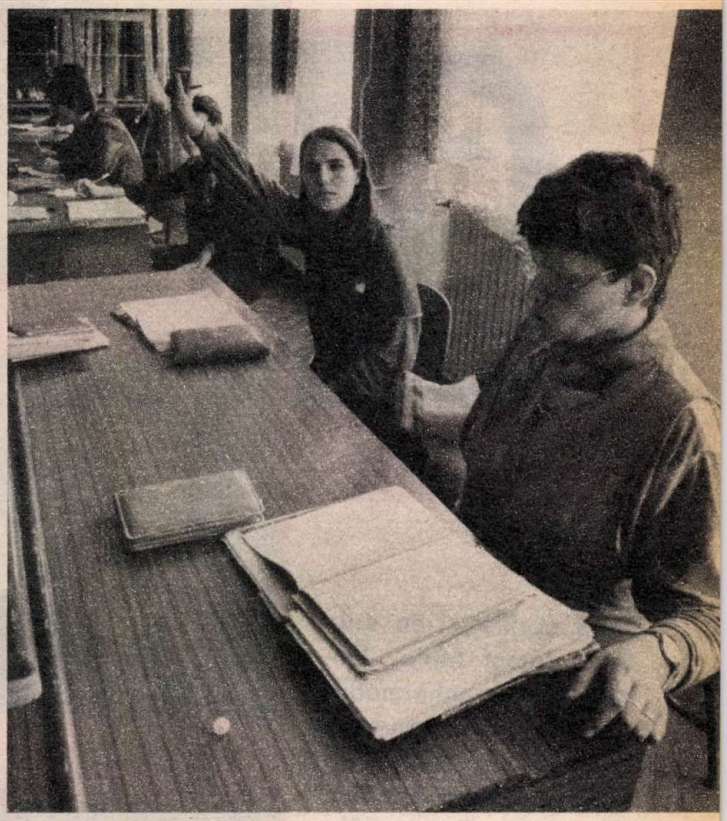

Dr. Gombos Lászlóné ezúttal felelésre készül. Vagy titokban regényt olvas?

Az iskolapadban ülő tanárok is szerettek volna egy jót játszani...

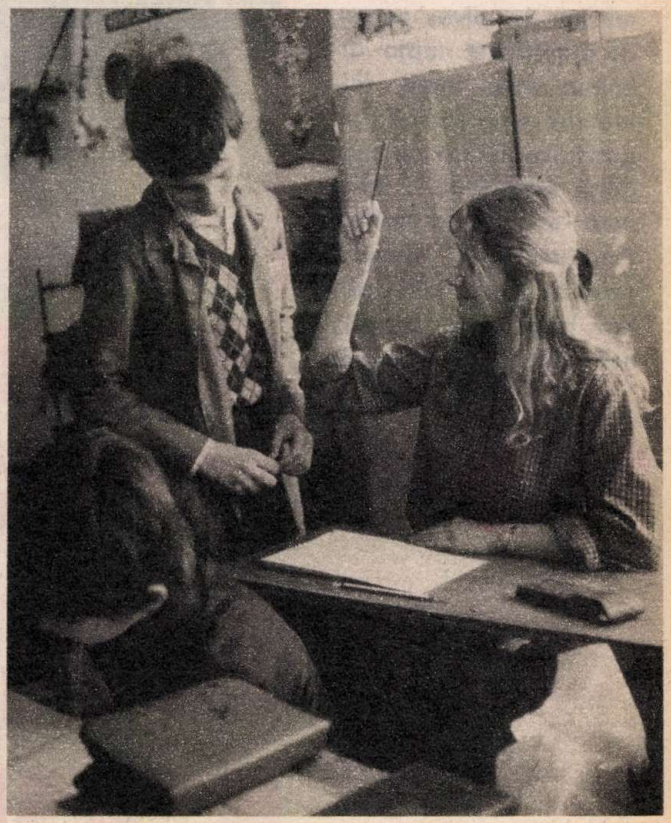

Na lássuk csak, a tanár néni hogy oldotta meg a feladatot?...

Csokonai Vitéz Mihály

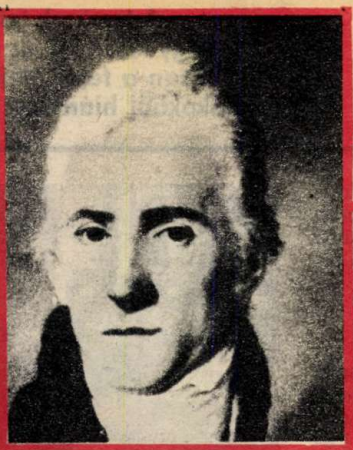

Kazinczy Ferenc

Vörösmarty Mihály

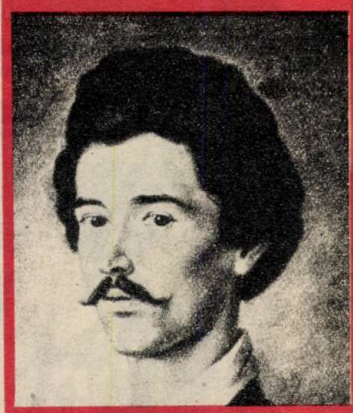

Petőfi Sándor

Arany János

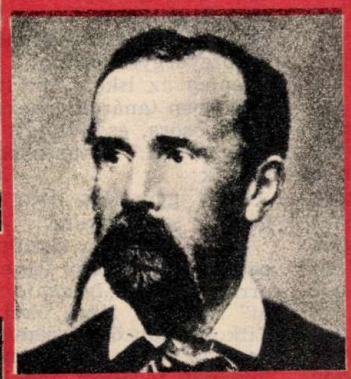

Madách Imre

Ady Endre

Kosztolányi Dezső

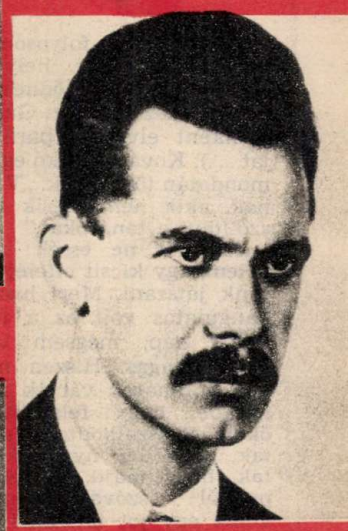

József Attila

1905. április 11-én született József Attila. Immár huszonharmadik esztendeje azonban nem csupán őreá emlékezünk e napon, hanem magát a költészetet ünnepeljük. Persze, a művelt ember máskor is olvas verset, de a költészet napja alkalom arra, hogy felidézzük magunknak: jól gazdálkodunk-e a magunk értékeivel, s ki-ki merít-e annyit a szellem kincsestárából, amennyire szüksége lehet ahhoz, hogy teljes embernek mondhassa magát

KÖLTŐNEK SZÜLETNI KELL!

Költőnek születni kell!
Legalábbis így tartották a régi rómaiak. A költészethez is jár mesterség, amit tanulni kell, de aki nem születik rá, az hiába magolja szabályait, fűzfapoétánál több sose lesz belőle. „Ars poetica" — így nevezik a költészet művészetét, tágabb értelemben azt a hitvallást, amit a költő hisz és hirdet műveiben, akár forradalomról ír, akár szerelemről; akár a természet szépségéről, akár lelke bánatáról. Majd minden költőnek más az ars poeticája, s élte során még az is változhat, ahogy változik körülötte a világ, gyűlik a tapasztalat, s fején az ősz hajszál.

„Mások siralmas énekkel
Bőgettessék az óboát,
És holmi gyász threnódiát
Ríkassanak jajos versekkel;
Én ily kedvetlen embereknek
Nem lészek egyike,
Legyen jutalma bár ezeknek
A kedves estike.
Nékem inkább oly bokréta
Árnyékozza képemet,
Melyet nyer a víg poéta
Múlatván a szépnemet . . ."

Így írt „Az én poezisom természete"-ről *Csokonai Vitéz Mihály (1773—1805)*, aki szomorú életű, de vidám ember volt. *Kazinczy Ferenc (1759—1831)* viszont egy kurta epigrammában fogalmazta meg a maga véleményét:

„Jót s jól! Ebben áll a nagy titok. Ezt ha nem érted,
Szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot."

Ha a költőt egeket ostromló érzések és indulatok feszítik, nyoma lesz ennek verseiben is. Amit *Vörösmarty Mihály (1800—1855)* „Tündérvölgy" című hosszabb költeménye második strófájában ír, akár egész életművére elmondható:

„Én is oly dalt mondok világ hallatára,
Melynek égen, földön ne légyen határa,
A mit fül nem hallott, a szem meg nem járta,
Azt én írva lelém lelkem asztalára."

*Petőfi Sándor*nak *(1823—1849)* szinte minden verse költői hitvallás is egyben. Csupán emlékeztetőül idézzünk föl „A XIX. század költői"-ből két szakaszt:

„Ne fogjon senki könnyelműen
A húrok pengetésihez!
Nagy munkát vállal az magára,
Ki most kezébe lantot vesz.
Ha nem tudsz mást, mint eldalolni
Saját fájdalmad s örömed:
Nincs rád szüksége a világnak,
S azért a szent fát félretedd.
/ . . . /
Előre hát mind, aki költő,
A néppel tűzön-vízen át!
Átok reá, ki elhajítja
Kezéből a nép zászlaját.
Átok reá, ki gyávaságból
Vagy lomhaságból elmarad,
Hogy, míg a nép küzd, fárad, izzad,
Pihenjen ő árnyék alatt!"

Arany János (1817—1882) több verset is írt a költői mesterségről. A „Vojtina ars poeticája" a többi között így magyarázza a titkot:

„Nem a való hát: annak égi mássa
Lesz, amitől függ az ének varázsa:
E hűtlen hívség, mely szebbít, nagyít —
Sulykot, bizony, nem egyszer elhajít:
Ez alkonysugár, mely az árnyakat,
E köd, mely nőteti a tárgyakat;
E fénytörődés átlátszó habon,
E zöld esős lég egy május-napon;
Ez önmagánál szebb, dicsőbb természet:
Egyszóval . . . a költészet."

Madách Imre (1823—1864) „Költő barátomhoz" írt versében vallja meg, hogy számára mi a költészet:

„Szent a költészet, mely égből jöve,
Az élettenger egy mentő naszádja,
Hová még lelkünk szabadulni bír,
Ha a mocskos hab majdnem elragadja.
Tündérsziget, hol még erény honol,
S az édennek leng tiszta levegője,
Melyben minden tárgy fényesebb, nemesb
És a göröngy is át van szellemülve."

S aligha kell magyarázatot fűzni *Kosztolányi Dezső (1885—1936)* vallomásához a „Költő a huszadik században" című versében:

„Én önmagamat önmagammal
mérem.
Szavam, ha hull, tömör aranyból
érem.
Mindegyiken képmásom, mint királyé
s a peremén
a gőgös írás:
én.

Álljon itt *Ady Endre (1877—1919)* csak egyetlen szakasza az egész vers — „Új vizeken járok" — helyett:

„Én nem leszek a szürkék hegedőse,
Hajtson Szentlélek, vagy a korcsma gőze:
Röpülj hajóm,
Én nem leszek a szürkék hegedőse."

S végül *József Attila (1905—1937)* így kezdi „Ars poetica"-ját:

„Költő vagyok — mit érdekelne
engem a költészet maga?"

S így fejezi be:

„Én mondom: Még nem nagy az ember.
De képzeli, hát szertelen.
Kísérje két szülője szemmel:
a szellem és a szerelem!"

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

Téved, aki azt hiszi, hogy valamilyen finom étel vagy ital készül a turmixgépben. Nem a gyomor, hanem az arcbőr élvezi majd a gondosan – ha nem is az ízük alapján – összeválogatott alkotóelemek keverékét. A tavaszi vitaminpakolás célja, hogy a téli zimankó, a süvítő szelek, a kormos-piszkos levegő, és az amúgy is vitaminszegény táplálkozás által igénybevett bőr felfrissülését, megújhodását elősegítse. Összetevői: aludttej, tojás, vitamindús gyümölcs, egy kis élesztő, olaj és liszt. Körülbelül 20 percig kell a megtisztított arcbőrön rajtahagyni a keveréket.

Az űrtávközlés sok ezerszer gyorsabb és megbízhatóbb a földinél. Moszkvából például két perc alatt el lehet juttatni egy teljes újságoldal szövegét Alma-Atába, Kazahsztán fővárosába. A két város közötti kapcsolatot mesterséges hold biztosítja, s a megfelelő adás-, illetve vétellehetőséget az teremti meg, hogy az információhordozó jeleket numerikus formában továbbítják. A kétféle érték – a nulla vagy egyes – azt szabja meg, hogy van-e impulzus, vagy nincsen, s a jelek sorozata bármilyen hosszú vagy bonyolult szöveget is kódolhat. Ez az egyszerű adatközlési forma a torzulástól is megvédi a jeleket.

Vannak, akik nem örülnek a tél végének: a szenvedélyes sielők. Nekik segít a hó nélküli napok elviselésében az az újfajta sporteszköz, amellyel a sífutás során végrehajtott mozgásokat tökéletesen lehet utánozni. A sportszert eredetileg sífutó versenyzők erőfejlesztésére dolgozták ki, de valamennyi sportkedvelőnek ajánlják izmaik megdolgoztatására.

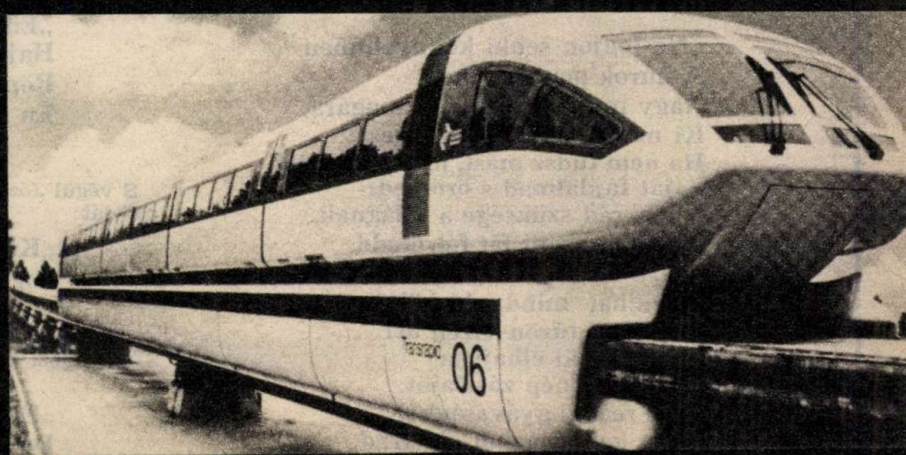

Lakás az üvegházban. Egy nyugatnémet kertészmérnök szerint jelentős mennyiségű fűtőenergia lenne megtakarítható, ha a családi házakat egybeépítenék egyfajta üvegházzal. A lakás és a növényház kombinációja nemcsak energetikai szempontból lenne előnyös, hanem a sok zöld növény látványa, és az optimális páratartalmúra beállított levegő az emberek közérzetére is előnyösen hatna.

Egyszerű divatbolondéria, vagy valóban van annak valami jelentősége, hogy ki milyen szemüvegkeretet visel? Angol látszerészek úgy határoztak, hogy letörik a fiatalok idegenkedését a szemüvegviseléssel szemben, s annyiféle különböző típust terveznek, hogy valóban mindeki találjon magának kedvére valót.
Íme, a széles választék. Mindenki kiválaszthatja az arca formájához legjobban illőt, de nem árt arra is vigyázni, hogy azért kilássunk az üvegen!

A vonat továbbfejlesztésére szavaztak a tömegközlekedés jövőjét tervező szakemberek, a repülőgépekkel szemben. Legalábbis a kisebb, a néhány száz, vagy egy-két ezer kilométeres távolságokon belül. A repülőgép ugyanis csak a levegőben gyors, de az utazás idejéhez aránytalanul sokáig tart a városoktól általában távol eső repülőterekre való kijutás, a jegy- és poggyászkezelés hosszadalmas folyamata, a biztonsági rendszabályok ellenőrzése, s maga a fel- és leszállás. A vonatközlekedés esetén viszont mindezek a kellemetlenségek elmaradnak. S ma már a legmodernebb – tulajdonképpen a jövő század kísérleti példányaiként üzemeltetett vonatok – 300 kilométeres sebességgel is száguldanak.

A cirkuszi állatszelidítők sokszor lélegzet-elállító mutatványa a jó idomítás sikere. A jó idomításhoz pedig állatpszichológiai ismeretek is szükségesek. A nagy ragadozók betanítása például arra épül, hogy az állatok „főnökük-nek" fogadják el az idomár személyét. A veszélyes nagy ragadozókkal foglalkozóknak az állatok menekülési és támadási távolsága közötti szűk határterületen kell mozogniuk. Minden, az emberrel szembekerülő állat ugyanis szívesebben menekül – ha teheti –, s csak végső esetben támad.

A Javello

A reggae fura, szabálytalan ritmusú zene, amelyet mi itt Európában tulajdonképpen addig nem is ismertünk, amíg Bob Marley meg nem jelent a rock színpadán. Marley, ez a jamaicai gitáros, énekes igazi király volt. Valóságos vallássá, a béke, a szeretet hitévé tette ezt az Afrikából származó muzsikát. A legendás Bob persze számos ötlettel, a hangszerelés különös furfangjával is kitágította a reggae határait, de elsősorban a békéért, az emberért kiáltó dalszövegeivel tette maradandóvá a műfajt. Megtörtént, hogy egyszer Jamaica két egymásra acsarkodó pártjának vezetőit békítette ki valamelyik koncertjén . . .

A nemrég Magyarországon járt manchesteri zenekar is reggae-t játszik. Fiatalok még a Javello Band tagjai, legtöbbjük középiskolába jár, de akik dolgoznak közülük, azok sem lépték át még a második ikszet. Három esztendővel ezelőtt az énekes, Jeffery Finlayson nagyapjánál kezdte meg a próbákat a Javello, s az mindjárt kiderült, hogy ha ezek a lányok és fiúk nem is jártak még életükben Jamaicában, vérükben ott lüktet a napfényes sziget üzenete. Marley számukra olyan, akár egy hős, akár egy istenség. A Javello nem protestál a maga dolgaival, a reggae-nek inkább a vidámabb, gondtalanabb fajtáját játssza, összetartva ezzel az angol iparváros színes bőrűek lakta kerületében egy kis klub fiataljait. Általában csak egyetlen számmal, ahogy Budapesten is tették a koncert végén, az Exodussal hajtanak fejet Marley előtt. A Javello zenészei már Angliában születtek, csak apáiktól, nagyapáiktól hallhattak Jamaicáról. De a szívükben-lelkükben ébredő vágyak és álmok, a reggae lebegő szárnyain újra- és újra nem látott hazájuk felé repíti őket, amikor esténként a húrokba csapnak.

S. F.

Fotó: Szalay Béla

Miért locsolkodnak a fiúk?

Ahány falu, ahány város, annyi szokás, de locsolkodás mindenütt van! Húsvéthétfőn már minden fiú tudja, merre visz az útja. S alig akad olyan lány, aki valakit ne várna. Játék ez, ami örömet jelent öntözőnek és megöntözöttnek egyaránt

Ha valamelyik szakmári fiú netán megfeledkezett volna a húsvétről, a lányok ruháinak színváltozásai figyelmeztették a közeledő ünnepre. Egyik nap lilába, a másik nap feketébe, a harmadik nap hófehérbe öltöztek. Hétfőn aztán a legszebb, a csupavirág, ezer színben tündöklő hímzett ruhájukat vették fel, mintha ezzel is magukhoz akarnák csalogatni a locsolkodókat.

— Amikor 1947-ben a faluba kerültem, húsvéthétfő népünnepélynek számított itt. A tojásfestéshez, pingáláshoz napokkal előbb hozzáláttak, előre főzték meg a sonkát, kolbászt, a pogácsák és sütemények is készen várták a vendégeket. A lányos házaknál hétfőn mégis korán keltek, mert az ünnepi öltözködés szertartása, a különféle szoknyák, viganérok, viziklik, ingvállak, pruszlikok, ducik, pántlikák, babos harisnyák, mamuszok felvétele órákig tartott. A fiúk, a legények, a férfiak is kiöltöztek, s csapatokba verődve járták az utcákat, locsolták a lányokat, asszonyokat. Ha egy fiúnak tetszett egy lány, azt gémes- vagy kerekeskút friss vizével öntözte meg, a lány pedig a piros tojás mellé hímzett zsebkendőt is ajándékozott neki — mesélte Bota Zoltán, az iskola igazgatóhelyettese.

MA IS TUDNAK VIRÁGNYELVEN

— Te mivel locsolkodsz húsvéthétfőn? — fordultam Varga Zolihoz.

Huncutul villant a szeme.

— Kölnivel és vízzel.

— Kinek szánod a kölnit és kinek a vizet?

— Az majd a helyszínen derül ki. Osztályomba tizenöt fiú és kilenc lány jár. Mi fiúk összebeszéltünk, hogy közösen locsoljuk meg őket. Az egyikhez azonban újra visszanézek.

— Hogyhogy?

— Legalábbis, remélem. Ha festett tojás helyett pingáltat kapok tőle, ez virágnyelven azt jelenti, hogy visszavár, ülő vendég leszek náluk.

— Ülő vendég?

— A pénzes locsolkodók amilyen váratlanul jönnek, olyan gyorsan tovább is mennek. Nem kínálják őket hellyel, legfeljebb süteménnyel. Aki alá ilyenkor széket tolnak, azt komolyan veszik, az kedves vendégnek számít.

— Tehát te nem pénzért mégy locsolkodni?

— Ha kapok, elfogadom. De egy bizonyos helyen semmiképpen sem.

Zolin kívül tizenöt fiútól kérdeztem még meg, hogy miért locsolkodik.

Török István: Mindig gyűjtök valamire, és ez most a legjobb pénzszerzési lehetőség.

Vén Róbert: Csak idősebbektől fogadok el pénzt, osztálytársaimtól legfeljebb süteményt vagy piros tojást.

Balaton Róbert: Ilyenkor benyithatok bárhová, jó ismerősöm az egész falu. Közelünkben lakik egyik osztálytársam, aki nagyon szépen fest, a tőle kapott pingált tojás szobánk dísze.

Katus István: Ez a lányok napja. Szerintem attól válik ünneppé, hogy a fiúk felkeresik, meglocsolják őket. Akiről megfeledkeznek, az szomorú lesz.

A KÉTEMBERES RUHA

Sajnos, eltűntek az utcákról a csupavirág ruhák. A népviselet Szakmáron is múzeumi tárgy lett. Vagy a jómód jelképe. Hiszen egy-egy hímzett női ruha nyolc-tízezer forintba kerül. Aki teheti, megveszi, különösen azóta, amióta megalakult a 3587. sz. Zrínyi Miklós Úttörőcsapat népi tánccsoportja. A gyerekek a kedvünkért megelevenítették a régi locsolkodós játékot.

— Húsvét hétfőn igaziból is felveszed ezt a szép ruhát? — kérdeztem Bátyai Szilviától.

— A kétemberest?

— Hát nem szakmári népviselet, ami rajtad van?

— De. Mi azonban kétemberes ruhának nevezzük, mert segítség nélkül egyikünk sem tudja magára venni. A sok szoknyától szinte nem is lehet lehajolni. Ez most már csak színpadra való. Van nekem más ünneplőm is.

— Miért fontos neked, hogy meglocsoljanak?

— Ebből is tudom, hogy gondolnak rám. Az fájna a legjobban, ha apu nem venné elő a szódásüveget, hogy elsőnek locsoljon meg.

— Régebben vödörből löttyintették nyakon a lányokat.

— Változik a divat. Nekem jobban tetszik a szódásüveg, mert abból nem jön annyi víz. Vödörrel nálunk a lányok locsolkodnak. Övék a délután. Ha valamelyik fiú később jön, annak piros tojás helyett víz jár.

Katus Pista a fején találta a szöget. Heccelődnek a lányok, hogy a fiúk ellenségeik, hiszen locsolkodás napján a pacsuli szagtól majd megfulladnak, de bizonyára kisírnák a szemüket, ha legalább az édesapjuk vagy a testvérük nem öntözné meg őket. A vendégeket azért is várják, hogy lássák, mennyit segítettek anyunak, milyen szépen kitakarították a lakást, milyen finomat sütöttek, s hogy milyen csinosak. A tükörtől meg lehet kérdezni, hogy: „Tükröm, tükröm, mondd meg nékem, ki a legszebb a környéken?", de az a jó, ha a választ élő személy adja meg. S ha olyantól halljuk, aki fontos nekünk.

Hadobás Mónika: Az izgalom nem hagy aludni. Húsvéthétfőn korán kelek, ünneplőbe öltözöm. Az asztalra málnát, süteményt teszek. A locsolkodókat aszerint ajándékozom meg, hogy hány évesek. A kisebbeknek pénzt is adok. Akkor jó a napom, ha egytől egyig eljönnek azok, akiket a barátaimnak tekintek.

Répási Éva: Én a pénzt alamizsnának tartom. Süteményt, festett tojást adok ajándékba. Nagyon sok locsolóm van, és ez jó érzés.

Szakmáron is — ahol pedig hűségesen őrzik a múlt hagyományait, a táj kalocsaiként ismert népművészetét — veszített színpompájából a húsvéthétfő. De megmaradt a játékossága. Élmény locsolkodónak és meglocsoltnak egyaránt.

Faragó György
Fotó: Wagner Margit

Miért locsolkodnak a fiúk ?